

projekt dapne

PRAWA CZŁOWIEKA A HANDEL KOBIECAMI
I MŁODYMI LUDŹMI W EUROPIE.
PRZYBORNIAK EDUKACYJNY

PRZEWODNIK METODYCZNY

Uniwersytet w Padwie.
Międzywydziałowe Centrum
Praw Człowieka

La Strada - Fundacja Przeciwko
Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

Instytut Praw Człowieka
Ludwiga Boltzmanna

Stowarzyszenie na
rzecz Rozwoju Praw Człowieka

Projekt sfinansowany przez:

Komisja Europejska

Władze Regionu Veneto

projekt daphne

PRAWA CZŁOWIEKA A HANDEL KOBIECAMI I MŁODYMI LUDŹMI W EUROPIE. PRZYBORNIAK EDUKACYJNY PRZEWODNIK METODYCZNY

Uniwersytet w Padwie
Międzywydziałowe Centrum Praw Człowieka

La Strada - Fundacja Przeciwko
Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

Institut Praw Człowieka
Ludwiga Boltzmanna

Stowarzyszenie na rzecz
Rozwoju Praw Człowieka

Projekt sfinansowany przez:

Komisja Europejska

Władze Regionu Veneto

Projekt ***Prawa Człowieka a Handel Kobietami i Młodymi Ludźmi w Europie.***
Przybornik edukacyjny powstał w ramach programu Daphne II.

Został sfinansowany ze środków Komisji Europejskiej (Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa, Dyrekcja C: Sądownictwo cywilne, prawa podstawowe i obywatelstwo, Dział C4: Wsparcie finansowe w zakresie sądownictwa cywilnego, praw podstawowych i obywatelstwa) oraz ze środków Regionu Veneto we Włoszech.

Niniejsza publikacja powstała dzięki wsparciu Unii Europejskiej. Pełną odpowiedzialność za zawartość publikacji ponoszą wyłącznie jej autorzy – prezentowane treści nie powinny być traktowane jako wyraz opinii czy też poglądów Unii Europejskiej.

Opracowanie tekstu: Dina Nachbaur

Tłumaczenie: Jolanta Scicińska

Opracowanie graficzne: **popcorn** www.studiopopcorn.it
comunicazione e immagine

Copyright: © Centro interdipartimentale di ricerca e servizi sui diritti della persona e dei popoli, Università di Padova

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
Praca z Przewodnikiem Metodycznym	5
PROPONOWANE PLANY WARSZTATÓW	6
Warsztat 7-godzinny nr 1	6
Warsztat 7-godzinny nr 2	7
Warsztat 3,5-godzinny nr 1	8
Warsztat 3,5-godzinny nr 2	8
PROPONOWANY ROZKŁAD ODDZIELNYCH JEDNOSTEK	9
Jednostka 1	9
Jednostka 2	9
Jednostka 3	9
Jednostka 4	9
ROZDZIAŁ 1 - WPROWADZENIE	10
1.1 Trzy kłamstwa – jedna prawda	10
1.2 W dalekim kraju	11
1.3 Mam obawy, mam oczekiwania	12
1.4 Zasady działania grupy	14
1.5 Moje stanowisko	15
ROZDZIAŁ 2 - PRAWA CZŁOWIEKA.....	17
2.1 Burza mózgów	17
2.2 Aktywne zaangażowanie na rzecz praw człowieka	19
2.3 Bingo z prawami człowieka	21
ROZDZIAŁ 3 - HANDEL KOBIECAMI I MŁODYMI LUDŹMI JAKO ŁAMANIE PRAW CZŁOWIEKA.....	22
3.1 Zdefiniuj handel ludźmi	22
3.2 Oskarżenie.....	25
3.3 Skąd pochodzą, dokąd jadą	27

3.4 Dlaczego?	28
3.5 Jadę! – odgrywanie ról.....	30
ROZDZIAŁ 4 - PRAWA KOBIECI	32
4.1 Równe szanse	32
4.2 Prawa kobiet	34
4.3 Kraina równości.....	37
4.4 Prostyucja	39
ROZDZIAŁ 5 - MOŻLIWOŚCI DZIAŁANIA I WNIOSKI	40
5.1 Strategie.....	40
5.2 Kampania	42
5.3 Zakończenie	44
DODATEK - ARKUSZE ĆWICZEŃ	45
Arkusze ćwiczeń nr 1 „ Handel ludźmi - prawa człowieka“	45
Arkusze ćwiczeń nr 2 „Bingo z prawami człowieka“	51
Arkusze ćwiczeń nr 3 „ Historie“	52
Arkusze ćwiczeń nr 4 „Oskarżenie“	67
Arkusze ćwiczeń nr 5 „Definicja“	68
Arkusze ćwiczeń nr 6 „Skąd pochodzą, dokąd jadą“	69
Arkusze ćwiczeń nr 7 „Jadę!“	70
Arkusze ćwiczeń nr 8 „ Karty przeznaczenia“	71
Arkusze ćwiczeń nr 9 „Katalog strategii - mowa wyborcza“	73

WSTĘP

PRACA Z PRZEWODNIKIEM METODYCZNYM

Książka, którą trzymasz w rękach nie jest klasycznym podręcznikiem metodycznym. Przygotowana została przez osoby, które na co dzień zajmują się prawami człowieka oraz pracują na rzecz przeciwdziałania handlowi ludźmi.

Celem Przewodnika Metodycznego, będącego częścią Przybornika edukacyjnego – Handel Kobietami i młodymi ludźmi w Europie - jest przekazanie pomysłów na przygotowanie i przeprowadzenie z młodzieżą zajęć na temat „Handel kobietami i młodymi ludźmi” w kontekście praw człowieka. Naszą ambicją było dostarczenie jak największej ilości jak najbardziej różnorodnych idei. Pomieszczone w podręczniku ćwiczenia są różne – tak, aby skonfrontować młodzież z tematem na różne sposoby.

Chciałybyśmy, aby zawartość tego Przewodnika służyła jako pomoc w planowaniu i prowadzeniu dłuższych warsztatów, a także w opracowaniu rozkładu oddzielnych jednostek zajęciowych, kiedy nie można jednorazowo poświęcić wiele czasu. Teoretyczna wiedza nauczycieli i uczniów może być uzupełniana przez korzystanie z innych elementów Przybornika edukacyjnego, o których wspominamy przy poszczególnych ćwiczeniach.

Przewodnik metodyczny dzieli się na pięć rozdziałów, z których każdy poświęcony jest innemu tematowi. W każdym znajdują się ćwiczenia pogłębiające wiedzę na dany temat. Jednak naszym zdaniem najważniejszy jest **rozdział 3**, który poświęcony jest tematowi przewodniemu Przybornika – handlowi kobietami jako łamaniu praw człowieka.

Rozdział 1 - Wprowadzenie - przedstawiamy tu ćwiczenia, które dobrze jest zrobić na początku zajęć, przed przejściem do właściwego tematu. Pozwolą one grupie poznać temat, prowadzącą/ ego i siebie nawzajem.

Rozdział 2 - Prawa człowieka - przybliży kwestię praw człowieka. Znajdują się tu ćwiczenia aktywizujące uczestników i zachęcające ich do zastanowienia się, czemu i komu służą prawa człowieka.

Rozdział 3 - Handel kobietami i młodymi ludźmi jako łamanie praw człowieka - jest najważniejszą częścią Przewodnika, ponieważ dotyczy głównej kwestii poruszanej w Przyborniku edukacyjnym. Ćwiczenia z tej części pozwolą zrozumieć czym jest handel ludźmi.

Rozdział 4 - Prawa kobiet – w stosunku do kobiet prawa człowieka są łamane najczęściej, więc w tym rozdziale spotkamy się z rzeczywistością, z którą boryka się wiele z nich. Pozwoli

to zorientować się, jaki związek zachodzi pomiędzy sytuacją kobiet, a handlem nimi.

Rozdział 5 - Możliwości działania i wnioski - ukazuje możliwości działania i zachęca do nich. Wykonując ćwiczenia tu zawarte młodzież może popisać się kreatywnym wykorzystaniem zdobytej wiedzy i umiejętności.

To, co prezentujemy w niniejszej książce, to tylko propozycje, szkice. Zachęcamy do modyfikowania, rozbudowywania czy skracania zawartych tu ćwiczeń oraz dostosowywania ich do swoich i uczestników potrzeb a także do realiów Polski. Chcemy też tutaj przekazać kil-ka ogólnych wskazówek dla prowadzących zajęcia. W dużej mierze od Ciebie, jako osoby prowadzącej zależy to, jak grupa zrobi ćwiczenia, dlatego zasady i wykonanie każdego z nich dokładnie wytłumacz. Pamiętaj, że im lepiej zrozumieją tym lepiej zrobią. Bądź z grupą, niech ma poczucie, że jesteś Cicerone, który odpowie na każde pytanie i rozwieje każdą wątpliwość. Kiedy pracują w małych zespołach, podejdź do każdego, zapytaj jak idzie i czy wszystko jest jasne. Nawet jeśli nie wszystko poszło zgodnie z planem, zapewnij uczestników, że byli świetni i wykonali doskonałą robotę. Serdecznie podziękuj za ich udział i zaangażowanie. Życzymy powodzenia!

PROPONOWANE PLANY WARSZTATÓW

“ WARSZTAT 7-GODZINNY NR 1

W dalekim kraju (Rozdział 1.2)	30 minut
Zasady działania grupy (Rozdział 1.4)	20 minut
Przerwa	10 minut
Bingo z prawami człowieka (Rozdział 2.3)	20 minut
Zdefiniuj handel ludźmi (Rozdział 3.1)	35 minut
Przerwa	10 minut
Jadę! – odgrywanie ról (Rozdział 3.5)	40 minut
Skąd pochodzą, dokąd jadą (Rozdział 3.3)	30minut

Przerwa	90 minut
Równe szanse (Rozdział 4.1)	10 minut
Prawa kobiet (Rozdział 4.2)	50 minut
Przerwa	10 minut
Kampania (Rozdział 5.2)	50 minut
Zakończenie (Rozdział 5.3)	20 minut

“ WARSZTAT 7-GODZINNY NR 2

Moje stanowisko (Rozdział 1.5)	20 minut
Burza mózgów (Rozdział 2.1)	20 minut
Zdefiniuj handel ludźmi (Rozdział 3.1)	35 minut
Przerwa	10 minut
Bingo z prawami człowieka (Rozdział 2.3)	20 minut
Oskarżenie (Rozdział 3.2)	35 minut
Przerwa	10 minut
Równe szanse (Rozdział 4.1)	10 minut
Kraina równości (Rozdział 4.3)	30 minut
ewentualne uzupełnienie: Prostitution (Rozdział 4.4)	15 minut
Przerwa	90 minut
Skąd pochodzą, dokąd jadą (Rozdział 3.3)	30? minut
Dlaczego? (Rozdział 3.4)	30 minut
Przerwa	10 minut
Strategie (Rozdział 5.1)	30 minut
Zakończenie (Rozdział 5.3)	30 minut

“ WARSZTAT 3,5-GODZINNY NR 1

Aktywne zaangażowanie na rzecz praw człowieka (Rozdział 2.2)	30 minut
Zdefiniuj handel ludźmi (Rozdział 3.1)	35 minut
Przerwa	10 minut
Dlaczego? (Rozdział 3.4)	30 minut
Kampania (Rozdział 5.2)	50 minut
Przerwa	10 minut
Zakończenie (Rozdział 5.3)	20 minut

“ WARSZTAT 3,5-GODZINNY NR 2

Moje stanowisko (Rozdział 1.5)	20 minut
Oskarżenie (Rozdział 3.2)	35 minut
Przerwa	10 minut
Jadę! – odgrywanie ról (Rozdział 3.5)	40 minut
Dlaczego? (Rozdział 3.4)	30 minut
Przerwa	10 minut
Kampania (Rozdział 5.2)	50 minut
Zakończenie (Rozdział 5.3)	20 minut

PROPONOWANY ROZKŁAD ODDZIELNYCH JEDNOSTEK

“ JEDNOSTKA 1

W dalekim kraju (Rozdział 1.2)	30 minut
Wymiana informacji	15 minut
Bingo z prawami człowieka (Rozdział 2.3)	20 minut

Propozycja zadania domowego: zebranie informacji dotyczących wybranego kraju

“ JEDNOSTKA 2

Powtórzenie praw człowieka	15 minut
Zdefiniuj handel ludźmi (Rozdział 3.1)	35 minut

Propozycja zadania domowego: przygotowanie Oskarżenia (Rozdział 3.2)

“ JEDNOSTKA 3

Omówienie Oskarżenia (Rozdział 3.2)	20 minut
Dlaczego? (Rozdział 3.4)	30 minut

Propozycja zadania domowego: Skąd pochodzą, dokąd jadą (Rozdział 3.3)

“ JEDNOSTKA 4

Omówienie Skąd pochodzą, dokąd jadą (Rozdział 3.3)	10 minut
Kampania (Rozdział 5.2)	40 minut

ROZDZIAŁ 1 - WPROWADZENIE

1.1 TRZY KŁAMSTWA – JEDNA PRAWDA

Cele: Zapoznanie uczestników ze sobą nawzajem oraz z osobą prowadzącą (trenerem); aktywizacja uczestników, zachęcenie do wspólnej pracy.

Umiejętności: Słuchanie; zadawanie precyzyjnych pytań.

Metoda: Praca indywidualna; praca w parach; dyskusja w grupie.

Czas trwania: 30 minut.

Materiały pomocnicze: Papier i przybory do pisania; tablica i kreda, lub flipcharty i markery.

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu.

Przygotowanie: Zastanów się, co możesz powiedzieć o sobie grupie. Wcześniej przygotuj informacje które chcesz zaprezentować.

Wykonanie

1. Na tablicy lub arkuszu papieru napisz cztery zdania na swój temat. Tylko jedno stwierdzenie jest prawdziwe, trzy pozostałe są fikcją. Poproś uczestników o odgadnięcie, które z nich jest prawdziwe. Aby dociec prawdy uczestnicy będą Ci zadawać pytania, ale Ty nie musisz mówić prawdy. Po 10 minutach uczestnicy powinni zdecydować, które zdanie jest prawdziwe. Niech głosują podnosząc ręce, potem ujawnij prawdę. Czy zgadli?

2. Uczestnicy powtarzają ćwiczenie w parach: każdy pisze cztery zdania na swój temat. Oczywiście tylko jedno jest prawdziwe. Następnie, przez 10 minut przepytują się w celu odkrycia prawdy

Uzupełnienie i analiza

Teraz przedyskutujcie ćwiczenie w grupie. Co sprawiało trudność? Wymyślanie kłamstw na własny temat, czy ukazanie czegoś bardzo osobistego? Czy było trudno, nie uwikłać się w kłamstwach i zaprzeczeniach podczas przepytывania? Co było łatwiejsze: stawianie pytań czy udzielanie odpowiedzi? Ćwiczenie można zakończyć „rundą imion” pozwoli to poznać się wszystkim a nie tylko pracującym w parach. Każda z uczestniczących osób powinna przedstawić się imieniem i dodać coś (prawdziwego) o sobie. Np. „Jestem Kasia, lubię jeździć konno”, „Jestem Tomek, boję się pająków”.

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Jest to bardzo dobre ćwiczenie na pierwsze zajęcia w grupie, która się nie zna. Dodatkowo, prowadząc je możesz się zorientować, że nie jest łatwo rozmawiać o sprawach osobistych, zwłaszcza, jeśli nie zna się rozmówcy. Możesz także wykorzystać doświadczenia tych osób, które mówiły jak trudno jest utrzymywać kłamstwo bez zaprzeczania samemu sobie.

1.2 W DALEKIM KRAJU

Cele: Wzajemne poznanie się i aktywizacja uczestników; wprowadzenie do tematu handlu ludźmi poprzez dyskusję o marzeniach i podróżach; znalezienie podobieństw między własnymi pomysłami na życie i pomysłami młodych ludzi z innych krajów; uwrażliwienie na problem handlu ludźmi

Umiejętności: Słuchanie; krytyczna ocena źródeł informacji.

Metoda: Wymiana informacji; dyskusja w grupie.

Czas trwania: Zależnie od liczby uczestników, około 4 minuty na osobę; 15 minut na dyskusję w grupie.

Materiały pomocnicze: Papier i przybory do pisania; tablica i kreda, lub flipcharty i markery.

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu.

Przygotowanie: Korzystając z dostępnych źródeł zebraj informacje o różnych krajach.

Wykonanie

1. Przedstaw się i opowiedz w kilku zdaniach, w jakim kraju chciał/abyś mieszkać i pracować czasowo, lub na stałe.
2. Następnie, poproś uczestników, aby się przedstawili (jeśli jeszcze tego nie robili) i powiedzieli, jaki jest kraj ich marzeń, gdzie chcieliby studiować, pracować, lub po prostu zwiedzić.
3. Kiedy już wszyscy przedstawia się w ten sposób, przeczytaj następujące zdania i poproś o podniesienie ręki tych uczestników, którzy uważają, że przytaczane stwierdzenia ich dotyczą.
 - Już co najmniej raz byłam/ em w kraju, który wybrałam/ em.
 - Potrafię mówić w języku tego kraju.
 - Znam zasady prawne pobytu w tym kraju / wiem, czy potrzebuję wizy / wiem, czy

potrzebują pozwolenia na pracę.

- Wiem, jakie podjąć kroki i w jakich urzędach, aby wziąć ślub w tym kraju.
- Znam tradycje oraz religię i kulturę tego kraju.

Uzupełnienie i analiza

Omówcie rezultaty w grupie. Czy coś was zadziwiło? Ile osób wiedziało, czego się spodziewać w obcym kraju? Jaka jest sytuacja młodych ludzi, którzy stają się ofiarami handlu ludźmi? Czy oni wiedzą lepiej, czego się spodziewać za granicą? Czy także marzą o lepszym życiu? Jakie ryzyko podejmują osoby, które udają się za granicę nie zebrawszy wcześniej informacji?

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Na początku sesji dobrze jest dać wszystkim do zrozumienia, że marzenia nastolatków w grupie i historie przypadków, o których usłyszą i na których będą pracować, mają wiele wspólnego. Jeśli uczestnicy będą mieli możliwość zidentyfikowania się z ofiarami handlu, będzie im łatwiej rozpoznać i przewyżycić własne uprzedzenia.

Sugestie przy kontynuowaniu pracy w tym zakresie

Poproś uczestników, aby się zastanowili, jak można uzyskać ważne informacje na temat danego kraju. Z jakich źródeł skorzystaliby najchętniej. Dostępne możliwości to: szukanie w Internecie, zbieranie informacji z książek, telefon do ambasady danego kraju, kontakt z „telefonem zaufania”, rozmowy z przyjaciółmi / rodzicami / nauczycielami.

1.3 MAM OBAWY, MAM OCZEKIWANIA¹

Cele: Uzyskanie pewności w wyrażaniu własnych opinii; sformułowanie oczekiwań i obaw odnośnie warsztatu w którym uczestnicy biorą udział; minimalizacja niepewności i zagubienia.

Umiejętności: Jasne wyrażanie własnych życzeń i obaw.

Metoda: Praca indywidualna; dyskusja w grupie.

Czas trwania: Zależnie od liczby uczestników, mniej więcej 20-30 minut.

¹ - Oparte na *Save the Children* (UK), UN-IAP i IOM, Training Manual for Combating Trafficking in Women and Children. Myanmar 2001. Dostępne na: http://www.un.or.th/TraffickingProject/trafficking_manual.pdf

Materiały pomocnicze: Flipchart lub tablica; kartki papieru – najlepiej w dwóch kolorach lub biblioteczne karty katalogowe; przybory do pisania; taśma klejąca, klej lub masa mocująca

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu.

Przygotowanie: Przygotuj „plakaty” z dwóch kart z flipczartu (lub dwie połowy tablicy), na jednej napisz: „Oczekiwania”: Czego chcę się dowiedzieć i nauczyć na tym warsztacie? Co myślę, że może się wydarzyć dobrego?

Druga kartka to: „Obawy”: Czego absolutnie nie chcę, aby zdarzyło w czasie zajęć? Czego się obawiam?

Wykonanie

1. Każdy uczestnik otrzymuje karty katalogowe, lub kartki papieru w dwóch kolorach.
2. Na jednej karcie uczestnicy piszą swoje oczekiwania, na drugiej obawy.
3. Poproś uczestników o napisanie jednego oczekiwania i jednej obawy na każdej karcie.
4. Powieś obydwie wcześniej zrobione plakaty na ścianie lub umieść w środku kręgu.
5. Daj uczestnikom 10 minut na zapisanie swoich oczekiwań i obaw i umieszczenie ich na odpowiednim plakacie – mogą przyklejać je taśmą, klejem bądź masą mocującą.
6. Po 10 minutach przeczytajcie głośno to, co zostało napisane-po kolei oczekiwania i obawy.
7. Omówcie rezultaty – czy dużo jest podobnych oczekiwań i obaw?

Uzupełnienie i analiza

To ćwiczenie daje uczestnikom możliwość przekonania się, że nie są sami ze swoimi obawami, i że ich oczekiwania są prawdopodobnie podobne do oczekiwań innych osób. Należy wyraźnie powiedzieć, które z nich mogą być zrealizowane, a które nie i dlaczego. Warto też zastanowić się, które obawy są uzasadnione, a które nie bardzo.

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Postaraj się dokładnie i uczciwie wyjaśnić uczestnikom, które oczekiwania zostaną spełnione a które nie i dlaczego - to zapobiegnie rozczarowaniu. Uczestnikom łatwiej będzie zaakceptować zasady obowiązujące w trakcie warsztatu, jeśli będą mogli wyrazić swoje obawy i wątpliwości na samym początku i jeśli uda się je od razu rozwiązać.

Zalecenia do dalszej pracy

Jeśli obawy odnoszą się także do współpracy z grupą, celowym będzie wspólne stworzenie Zasad działania grupy.

1.4 ZASADY DZIAŁANIA GRUPY²

Cele: Dokładne określenie obowiązujących w grupie zasad; przygotowanie się do wspólnej pracy.

Umiejętności: Wyrażanie własnych życzeń; kształtowanie szacunku dla potrzeb innych; umiejętność wypracowywania kompromisu

Metoda: Dyskusja.

Czas trwania: 20 minut.

Materiały pomocnicze: Flipchart i markery.

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu.

Przygotowanie: Przemyśl, jakie zasady sam/a chciał/a byś włączyć w pracę grupy. Propozycje znajdziesz pod hasłem „Wskaźówki dla osoby prowadzącej”.

Wykonanie

1. Wyłumacz, że temat warsztatu (handel ludźmi) jest bardzo złożony i trudny, dlatego szczególnie ważne jest, aby wszyscy się podporządkowali wspólnym Zasadom Grupy. Jeżeli takie zasady zostały ustanowione wcześniej, ważne jest, aby o tym powiedzieć i ewentualnie je zaktualizować i przedstawić w formie pisemnej.
2. Poproś uczestników o zaproponowanie Zasad Grupy, które chcieliby wprowadzić. Zapisujcie je.
3. Kiedy już zabraknie propozycji, przeczytaj na głos wszystkie zasady i poproś o ewentualne uzupełnienia. Zapytaj, czy wszyscy zgadzają się z przedstawionymi zasadami, i gotowi są podporządkować się im na czas warsztatu.
4. Jeśli pojawiają się głosy kwestionujące zasadność wprowadzenia, czy korzyści płynące z niektórych zasad, omówcie je jeszcze raz w grupie.
5. Jeśli trzeba, dodajcie do listy kolejne zasady.
6. Jak już cała lista zasad będzie gotowa, powieś ją w sali, w widocznym miejscu, gdzie każdy będzie mógł je przeczytać.

Uzupełnienie i analiza

Przypominanie uczestnikom o wspólnych zasadach i potwierdzanie ich istnienia, zwykle ma pozytywny wpływ na ich przestrzeganie.

² - Oparte na *Save the Children* (UK), UN-IAP i IOM, Training Manual for Combating Trafficking in Women and Children, Myanmar 2001. Dostępne na: http://www.un.or.th/TraffickingProject/trafficking_manual.pdf

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Przykłady korzystnych Zasad Grupy:

- Szanujemy zdanie – swoje i innych osób.
- Nie przerywamy, gdy ktoś mówi (Jeden mówi, reszta słucha)
- Bierzymy aktywny udział w warsztacie.
- Jesteśmy świadomi czasu, tzn. nie spóźniamy się i robimy przerwy zgodnie z planem
- Wyłączamy telefony komórkowe

1.5 MOJE STANOWISKO

Cele: Uświadomienie sobie własnych uprzedzeń dot. handlu ludźmi/ kobietami; weryfikacja posiadanej wiedzy.

Umiejętności: Obrona własnych poglądów w czasie konfrontacji z innymi. Formułowanie poglądów na konkretny temat.

Metoda: Praca w grupie

Czas trwania: 10-20 minut.

Materiały pomocnicze: Wolna przestrzeń do poruszania się; kolorowa (może być odblaskowa) taśma klejąca, co najmniej takiej długości jak sala.

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne

Przygotowanie: Przypomnij sobie i zapisz znane Ci obiegowe opinie na temat handlu ludźmi/ kobietami. Propozycje znajdziesz pod hasłem „Wskazówki dla osoby prowadzącej”. Wzdłuż całej sali przyklep taśmę klejącą. Oba końce linii muszą być dobrze widoczne, jeden jako biegun oznaczający całkowitą zgodę, a drugi jako biegun totalnego sprzeciwu. Możesz także zaznaczyć środek „linii pomiaru”.

Wykonanie

1. Jeśli uczestnicy siedzą, poproś ich, żeby wstali.
2. Zapowiedz, że przeczytasz kilka stwierdzeń. Poinformuj, że linia biegnąca przez salę służy do pomiaru poglądów. Ustawienie się na jednym jej końcu oznacza, że osoba tam stojąca całkowicie zgadza się z danym stwierdzeniem, zaś drugi koniec jest miejscem, gdzie można wyrazić swój sprzeciw w stosunku do danego stwierdzenia. Pomiedzy nimi znajdują się wszystkie inne odcienie opinii. Każda osoba powinna znaleźć i zająć wzdłuż linii miejsce wskazujące, czy zgadza się z danym stwierdzeniem w pełni, czy też i na ile się nie zgadza.

3. Przeczytaj pierwsze stwierdzenie np.: „Aby dobrze zarobić trzeba wyjechać za granicę”.
4. Poproś uczestników, aby zajęli pozycje wzdłuż linii, w zależności od tego, na ile zgadzają się lub nie z tym stwierdzeniem.
5. Poczekaj, aż wszyscy zajmą miejsca.
6. Teraz poproś uczestników, aby oddalili się od linii.
7. Przeczytaj drugie stwierdzenie np.: „osoby, które stają się ofiarami handlu ludźmi muszą być naprawdę głupie”.
8. Znow poproś, aby uczestnicy zajęli swoje pozycje.
9. Kontynuuj w ten sposób z wszystkimi opiniami, jakie masz przygotowane.
10. Na koniec, poproś uczestników, aby usiedli i omówcie razem wyniki ćwiczenia.

Uzupełnienie i analiza

Zapytaj, czy uczestnikom było trudno ustalić, które miejsce odpowiada ich przekonaniom. Gdzie ustawiała się większość uczestników - przy końcach, czy po środku? Dlaczego? Postaraj się zwrócić uwagę, czy więcej było opinii skrajnych czy raczej przeważały opinie wypośrodkowane.

Czy uczestnicy zwracali uwagę na to, gdzie stoją inni i naśladowali ich? Należy liczyć się z tym, że dyskusja kończąca ćwiczenie będzie burzliwa, ponieważ niektóre stwierdzenia są kontrowersyjne. Uwaga! Aby ćwiczenie się udało osoba prowadząca powinna mieć sporą wiedzę na temat handlu ludźmi. Prawdopodobnie konieczne będzie rozwiewanie wątpliwości.

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Oto niektóre mity odnośnie handlu kobietami:

- Osoby, które stają się ofiarami handlu muszą być naprawdę głupie.
- Gdyby prostytucja była legalna, nie byłoby handlu kobietami.
- Ofiary handlu ludźmi mogą po prostu zgłosić się na policję, gdzie na pewno znajdą pomoc.
- Kobiety, które łądują jako prostytutki, wiedziały, czego mogą się spodziewać.
- Aby dobrze zarobić, trzeba wyjechać za granicę.
- Kobiety wyjeżdżają za granicę, aby pracować jako prostytutki, i wracają stamtąd bogate.
- Handel ludźmi to jest to samo, co szmuglowanie ludzi nielegalnie z kraju do kraju.
- Handel ludźmi to to samo, co nielegalna migracja.
- Prostytucja i handel ludźmi to to samo
- Handel ludźmi nie ma nic wspólnego z prawami człowieka.
- Wiem wszystko, co można wiedzieć o handlu ludźmi.

ROZDZIAŁ 2 - PRAWA CZŁOWIEKA

2.1 BURZA MÓZGÓW

Cele: Podzielenie się i utrwalenie posiadanej wiedzy; połączenie jej z nowo nabytą; poznanie praw człowieka.

Umiejętności: Uważne słuchanie.

Metoda: Burza mózgów. Praca w grupie

Czas trwania: 30 minut

Materiały pomocnicze: Flipchart i markery; taśma klejąca.

Rozmieszczenie uczestników: Najlepiej siedzieć w kręgu.

Przygotowanie: Zapoznaj się z tematem handlu ludźmi z perspektywy praw człowieka (Podręcznik, rozdział 1, część: „Definicje handlu ludźmi w ustawodawstwie europejskim”). Upewnij się, które prawa człowieka ujęte w międzynarodowych konwencjach łamie handel ludźmi (skorzystaj z arkusza ćwiczeń nr 1 - *Handel ludźmi – prawa człowieka* i ze Zbioru międzynarodowych dokumentów prawnych, rozdział 1. „Prawa człowieka są dla wszystkich”, część 1. „Międzynarodowe akty prawne dotyczące praw człowieka”). Poszukaj informacji o kryteriach stosowanych w systematyzacji praw człowieka (np. obywatelskie / socjalne / ekonomiczne / polityczne).

Wykonanie:

1. Zapytaj uczestników, czy wiedzą co to jest burza mózgów i czy któryś z nich może to wyjaśnić pozostałym. Ważne, aby wszyscy poznali podstawowe zasady:
 - Każdemu wolno powiedzieć to, co mu przyjdzie do głowy.
 - Każda wypowiedź jest dobra.
 - Nie krytykujemy poszczególnych wypowiedzi
 - Zapisujemy wszystko, co zostało powiedziane, a dopiero później klasyfikujemy przy pomocy osoby prowadzącej.
2. Poproś uczestników o zgłaszanie tych praw człowieka, które przychodzą im do głowy.
3. Zapisujcie każde z nich.
4. Razem spróbujcie podzielić prawa człowieka zgłoszone przez uczestników na kategorie. Wyodrębnijcie te, które są łamane przez handel ludźmi.
5. Omów z grupą rezultaty ćwiczenia, zapytaj, czy wszyscy zgadzają się z podziałem.

Omówcie te prawa, które łamię handel i w jaki sposób.

6. Podsumujcie wyniki, zapiszcie je.

7. Plakat niech pozostanie w widocznym miejscu przez cały czas trwania warsztatu.

Uzupełnienie i analiza

Zastanówcie się wspólnie ile praw człowieka potrafili wymienić uczestnicy. Dużo czy mało – jeśli niewiele – jaka jest tego przyczyna. Postaraj się przybliżyć grupie jak najwięcej praw człowieka, możesz ich naprowadzać opowiadając o różnych sytuacjach. Zastanówcie się czemu służą prawa człowieka. Myślicie, że są ważne? Jaki byłby rezultat ćwiczenia jeśli uczestnikami byłyby konkretne grupy ludzi np. politycy, nauczyciele, rodzice, policjanci. Na jakie kwestie oni zwrócili by uwagę?

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Aby osiągnąć postęp w pracy wskazane jest uwzględnienie następujących praw człowieka:

Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych

- Prawo do życia (Art. 6)
- Równość kobiet i mężczyzn (Art. 3)
- Zakaz okrutnego, nieludzkiego albo poniżającego traktowania (Art. 7)
- Zakaz niewolnictwa i trzymania w poddaństwie (Art. 8)
- Prawo do ochrony życia rodzinnego (Art. 17)
- Prawo do wolności osobistej (Art. 9)
- Prawo do wolności wyboru miejsca zamieszkania (Art. 12)

Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych

- Prawo do zdrowia fizycznego i psychicznego (Art. 12)
- Prawo do sprawiedliwych i korzystnych warunków pracy (Art. 7)
- Prawo do przyzwoitego poziomu życia (Art. 11)

Zadbaj o to, aby jak najwięcej z tych praw znalazło się na waszej wspólnej liście. Uzupełnij – jeśli to konieczne listę skompletowaną przez uczestników. Zachęć do samodzielnego poznawania praw człowieka. Powiedz też, że zawsze warto znać jak najwięcej swoich praw, bo jak mawiali starożytni: „Ignorantia iuris nocet” – niezajomość prawa szkodzi.

Propozycje rozwinięcia tematu

- Aktywne zaangażowanie na rzecz praw człowieka
- Bingo z prawami człowieka

Więcej informacji

Zbiór międzynarodowych dokumentów prawnych, rozdział 1. „Prawa człowieka są dla wszystkich”, część 1. „Międzynarodowe akty prawne dotyczące praw człowieka”, Podręcznik, rozdział 1, część: „Definicje handlu ludźmi w ustawodawstwie europejskim”, Broszura „Prawa człowieka a handel ludźmi – co warto wiedzieć”.

2.2 AKTYWNE ZAANGAŻOWANIE NA RZECZ PRAW CZŁOWIEKA

Cele: Pogłębienie zrozumienia pojęcia praw człowieka.

Umiejętności: Doskonalenie współpracy w grupie; czytanie ze zrozumieniem; twórcza interpretacja tekstów.

Metoda: Praca w małych zespołach; prezentacja dla grupy.

Czas trwania: Co najmniej 50 minut.

Materiały pomocnicze: W zależności od tego, jak zaplanujesz pracę, mogą być potrzebne różne materiały pomocne w obrazowaniu praw człowieka, np.: przybory do rysowania. Inna możliwość, to nie dawać w ogóle żadnych materiałów i tym sposobem zachęcić uczestników do przedstawienia tematu poprzez ruch.

Poza tym będą potrzebne kopie arkusza ćwiczeń nr 1 *Handel ludźmi – prawa człowieka* oraz pudełko, kapelusz, lub inny pojemnik.

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu; potem dzieli się na małe zespoły.

Przygotowanie: Skopiuj „Arkusze ćwiczeń nr 1 *Handel ludźmi – prawa człowieka*” i potnij w paski, tak żeby na każdym był artykuł z którejś międzynarodowej gwarancji praw człowieka. Złóż każdy pasek, aby tekst nie był widoczny i włóż do pojemnika.

Zapoznaj się z tematem praw człowieka używając arkusza ćwiczeń nr 1, oraz Zbioru międzynarodowych dokumentów prawnych, rozdział 1. „Prawa człowieka są dla wszystkich”, część 1. „Międzynarodowe akty prawne dotyczące praw człowieka”.

Wykonanie:

1. Zaprosz uczestników do udziału w działaniach na rzecz praw człowieka. Jeżeli prawa człowieka mają mieć zastosowanie międzynarodowe, to musi być jakiś sposób, aby je przedstawić bez używania języka jakiegokolwiek narodu!
2. Niech uczestnicy podzielą się na zespoły. Wytłumacz reguły gry: każdy zespół ma się przygotować do pokazania któregoś z praw człowieka bez użycia słów. Po kwadransie

przygotowań każdy zespół przedstawi swój pokaz pozostałym członkom grupy. Grupa zgaduje, o które prawo człowieka chodzi.

3. Poproś jedną osobę z każdego zespołu aby wylosowała pasek z wcześniej przygotowanego pojemnika z prawami człowieka. Treść paska należy utrzymać w tajemnicy i omawiać tylko z własnym zespołem.

4. Zadaniem każdego zespołu jest przedstawienie wylosowanego prawa człowieka bez pomocy słów, w formie scenki/ prezentacji.

5. Każdy zespół ma 15 minut na przygotowanie pokazu, który będzie mogła zaprezentować jedna lub więcej osób. Można użyć wszystkich dostępnych materiałów pomocniczych, z wyjątkiem słowa mówionego i pisanego. Daj zespołom możliwość przygotowania się w odosobnieniu.

6. Bądź do dyspozycji zespołów cały czas. Może będą potrzebować podpowiedzi

7. Po zakończeniu czasu na przygotowania, zaproś wszystkich z powrotem do kręgu. Zadbaj, aby miejsce w którym odbędą się pokazy było dobrze widoczne dla wszystkich,

8. Zespoły po kolei prezentują swoje scenki. Pozostali biją brawo i zgadują jakie prawo człowieka zostało przedstawione.

9. Po każdej prawidłowej odpowiedzi odczytywany jest pełen tekst prawa..

10. Pokazy trwają, aż wszystkie prawa zostaną odgadnięte.

Uzupełnienie i analiza

Zapytaj uczestników, co sprawiło im trudności. Czy wszystkie prezentacje były zrozumiałe. Które prawa uczestnicy znali wcześniej a których nie? Może niektóre prawa (zwłaszcza te mniej znane) trzeba będzie omówić bardziej szczegółowo.

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Nie każdy lubi występować publicznie. Jeśli wydaje ci się, że uczestnikom nie bardzo podoba się robienie prezentacji w formie pokazu (przedstawienia), zaproponuj im narysowanie prawa, lub historii (komiksu) z prawami człowieka w roli głównej.

Propozycje poszerzenia tematu

Jeśli planujesz kontynuowanie tego tematu, możesz poświęcić mu więcej czasu i zaprosić uczestników do nakręcenia filmu wideo na temat wybranego przez nich prawa człowieka. Reguły musiałyby być w związku z tym modyfikowane.

Inna możliwość to urządzenie wystawy prezentującej prace na temat różnych praw człowieka wykonane przez poszczególne zespoły. Jednak, jeśli będziecie się skupiać na prawach człowieka przez dłuższy czas, to wskazany jest wybór konkretnych praw.

Więcej informacji

Zbiór międzynarodowych dokumentów prawnych , rozdział 1. „Prawa człowieka są dla wszystkich”, część 1. „Międzynarodowe akty prawne dotyczące praw człowieka”, Broszura „Prawa człowieka a handel ludźmi – co warto wiedzieć”.

2.3 BINGO Z PRAWAMI CZŁOWIEKA³

Cele: Wykorzystanie posiadanej przez uczestników wiedzy; uświadomienie powszechności łamania prawa człowieka.

Umiejętności: Zdobywanie informacji; stworzenie sieci informacyjnej.

Metoda: Gra.

Czas trwania: 30 minut

Materiały pomocnicze: Kopie arkusza ćwiczeń nr 2 *Bingo z prawami człowieka* i przybory do pisania.

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne

Przygotowanie: Skopiuj arkusz ćwiczeń nr 2 *Bingo z prawami człowieka*. Zapoznaj się z ankietą i przygotuj własne odpowiedzi.

Wykonanie

1. Rozdaj wszystkim arkusze ćwiczeń i przybory do pisania.
2. Wytłumacz reguły gry: jej celem jest jak najszybsze wypełnienie ankiety. Na każde pytanie odpowiada inna osoba.
3. Każdy uczestnik wybiera pierwszego partnera i zadaje mu/ jej dowolne pytanie z ankiety. Odpowiedź zapisuje w paru słowach w odpowiedniej rubryce.
4. Następnie pary się rozdzielają i każdy szuka nowego partnera, któremu zadaje następne pytanie. Celem jest nie tylko wypełnienie całej ankiety ale także przepytanie jak największej liczby osób.
5. Osoba, która pierwsza wypełni wszystkie rubryki woła BINGO! i wygrywa.

³ - Oparte na Bundeszentrale für politische Bildung, Deutsches Institut für Menschenrechte, Europarat (Federalny Ośrodek dla Edukacji Politycznej, Niemiecki Instytut Praw Człowieka, Rada Europy (Wydawca), Kompass. Handbuch zur Menschenrechtsbildung für die schulische und außerschulische Bildungsarbeit (Podręcznik nt. praw człowieka do nauki szkolnej i pozaszkolnej) Berlin, Bonn, Budapeszt 2005.

Uzupełnienie i analiza

Omówcie w grupie poszczególne pytania – czy wszystkie odpowiedzi są prawidłowe?

Możliwe jest zadawanie pytań uzupełniających:

Na które pytanie było najtrudniej odpowiedzieć? Dlaczego?

Czy wszystkie pytania dotyczyły praw człowieka? Jeśli nie, to do których praw człowieka nawiązywały?

Które pytania były przedmiotem sporów? Dlaczego spieramy się o prawa ?

Z jakich źródeł możemy dowiedzieć się o łamaniu prawa człowieka?

Warianty

Możesz też zaprojektować własną ankietę. Jeśli grupa już dogłębnie zbadała prawa człowieka to wyzwaniem dla nich może być próba odszyfrowania skrótowców np. IOM, AI, ILO, WHO, MOP – zarówno polskich jak i angielskich.

Więcej informacji

Zbiór międzynarodowych dokumentów prawnych, rozdział 1. „Prawa człowieka są dla wszystkich”, część 1. „Międzynarodowe akty prawne dotyczące praw człowieka”

Broшуra „Prawa człowieka a handel ludźmi – co warto wiedzieć”.

ROZDZIAŁ 3 - HANDEL KOBIECAMI I MŁODYMI LUDŹMI JAKO ŁAMANIE PRAW CZŁOWIEKA

3.1 ZDEFINIUJ HANDEL LUDŹMI

Cel: Samodzielne stworzenie definicji handlu ludźmi.

Umiejętności: Doskonalenie umiejętności pracy w grupie; ustalenie związku pomiędzy rzeczywistością a zasadami prawnymi; wyszukiwanie odpowiednich fragmentów w dokumentach o prawach człowieka.

Metoda: Praca w małych zespołach.

Czas trwania: 30 minut w małych zespołach + 15 minut dla każdego zespołu na prezentację.

Materiały pomocnicze: Arkusze ćwiczeń nr 3 *Historie ofiar handlu ludźmi - Lui / Rachel / We-roniki/ Marii / Delii*; nożyczki i klej; arkusz ćwiczeń nr 1 *Handel ludźmi – prawa człowieka**

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu, później w małych grupach

Przygotowanie: Przygotuj kopie historii⁴ - dla każdego zespołu inną. Każda historia ma trzy części: „Elementy”, „Szablon”, „Historia przypadku”. Zapoznaj się z rozdziałem 1 „Handel ludźmi: aktualne definicje w kontekście praw człowieka” z Podręcznika.

Wykonanie

1. Grupa dzieli się na małe zespoły.
2. Wytłumacz przebieg ćwiczenia. Kluczem jest ułożenie historii przypadku we właściwej kolejności.
3. Na początek rozdaj dwie części każdej historii. Na jednej z nich: „Elementy” – znajdują się poszczególne części historii w przypadkowej kolejności. Pierwsze zadanie, to ułożenie ich w takiej kolejności, w jakiej mogły się zdarzyć.
4. Na arkuszu „Szablon” można znaleźć wskazówki dotyczące kolejności wydarzeń. Uczestnicy zobaczą też, że w prawej kolumnie są numery artykułów z konwencji dotyczących praw człowieka.
5. Aby ułożyć historię przypadku we właściwej kolejności trzeba wyciąć jej elementy.
6. Kiedy historie zostaną ułożone, uczestnicy wyszukują pierwszy wspomniany artykuł na arkuszu ćwiczeń nr 1 *Handel ludźmi – prawa człowieka* i czytają go w całości. Zespół wspólnie decyduje, który z elementów historii odnosi się do łamania właśnie tego prawa człowieka.
7. Jeśli wszyscy członkowie zespołu zgadzają się, można go przykleić.
8. Zespół będzie kontynuował pracę aż ułoży całą historię przypadku.
9. Każdy zespół ma 30 minut na wykonanie pracy. Następnie zespoły po kolei czytają swoje historie i mówią, które prawa człowieka zostały w niej naruszone.
10. Poproś, aby wszyscy jeszcze raz przeczytali swoje historie i przypomnieli sobie te czytane przez inne zespoły.
11. Teraz niech pomyślą, co jest wspólnego w historiach przypadków. Co musi się zdarzyć, aby można było mówić o handlu ludźmi i pracy przymusowej, eksploatacji prostytutki itp..
12. Każdy stara się opracować definicję handlu na podstawie swojej historii, uwzględniając to, co stanowi o istocie handlu ludźmi (np. oszustwo, szantaż).
13. Zespoły czytają to co napisały. Wskazana jest dyskusja.

4 - Historie przypadków pochodzą z Global Alliance Against Trafficking in Women, Human Rights and Trafficking in Persons: A Handbook, Bangkok 2001.

Uzupełnienie i analiza

Jest to trudne ćwiczenie. Zadbaj o to, żeby uczestnicy uświadomili sobie, że robili dokładnie to, co robią prawnicy, tyle że od innej strony.

Przedyskutujcie podobieństwa pomiędzy historiami. We wszystkich przypadkach prawa człowieka zostały złamane. Za każdym razem nastąpiło przemieszczenie się ofiary (transport), ale nie zawsze z przekroczeniem granic państwa. W każdym przypadku w miejscu docelowym czekał wyzysk. Na czym polegały różnice: jak zostały zwerbowane kobiety? Czy zostały oszukane, uprowadzone siłą czy też przez wykorzystanie ich sytuacji osobistej? W jakich zawodach pracowały? Czy w każdym przypadku musiały wykonywać usługi seksualne, prace domowe, czy pracę w fabryce? kogo dotyczył handel ludźmi: tylko kobiet, czy też i mężczyzn, dorosłych czy dzieci?

- Jeśli wszyscy są już gotowi zakończyć pracę nad zdefiniowaniem handlu ludźmi, to rozdaj arkusz ćwiczeń nr 5 *Definicja* i przedstaw definicję. Porównajcie swoje definicje z tą z arkusza. Jak ma się ona do poszczególnych historii.
- Jeśli chcecie dalej pracować nad definicją, to teraz koniecznie zarządzaj przerwę, a następnie zajęcia zacznij od ćwiczenia relaksacyjnego. Praca nad definicjami wymaga wielkiego skupienia!

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Sugerujemy używanie do tego ćwiczenia definicji z Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, ponieważ jest to definicja najpełniejsza i – w zasadzie obowiązująca w Polsce. Jest nieco skomplikowana i dlatego wymaga dokładnego omówienia i wytłumaczenia niektórych pojęć. Jej tekst znajduje się zarówno w Podręczniku jak i na arkuszu ćwiczeń nr 5 *Definicja*. Jeśli nie chcesz zapoznawać uczestników z tak poważną i długą definicją, która może nie być zrozumiała, możesz ją nieco skrócić uwzględniając sprawy najistotniejsze, takie jak rekrutacja, transport z miejsca na miejsce, sprzedaż i wyzysk lub sytuację niewolnictwa.

Propozycja rozwinięcia tematu:

- ‘Jadę!’ – odgrywanie ról.

Więcej informacji

Zbiór międzynarodowych dokumentów prawnych, rozdział 1. „Prawa człowieka są dla wszystkich”, część 5. „Współczesne niewolnictwo”, część 6. „Handel ludźmi i eksploatacja prostytucji”,

Podręcznik, rozdział 1 „ Handel ludźmi: aktualne definicje w kontekście praw człowieka”,
Broszura „Prawa człowieka a handel ludźmi – co warto wiedzieć”.

3.2 OSKARŻENIE

Cele: Zdobycie dokładniejszej wiedzy o tym, jakie czyny definiowane są jako handel ludźmi; utrwalenie rozumienia definicji handlu ludźmi.

Umiejętności: Ustalenie związków między oficjalnymi definicjami a prawdziwymi przypadkami; Umiejętność wydobywania i wykorzystywania informacji

Metoda: Praca indywidualna; praca w grupach; dyskusja

Czas trwania: 50 minut.

Materiały pomocnicze: Arkusz ćwiczeń nr 5 *Definicja* Arkusze ćwiczeń nr 3 Historie: Delii / Lui / Marii / Weroniki / Rachel'; Arkusz ćwiczeń nr 4 *Oskarżenie*.

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne

Przygotowanie: Skopiuj arkusze ćwiczeń Każdy uczestnik powinien mieć po jednej kopii *Definicji*, *Oskarżenia* i po jednej historii przypadku - niektórzy mogą mieć te same historie. Zapoznaj się z definicją handlu ludźmi. Sprawdź, czy handel ludźmi jest w Polsce przestępstwem i jaka za nie grozi kara. Wypełnij ankiety dla przypadków, które zamierzasz omawiać.

• Jeśli uzupełniasz tym ćwiczeniem ćwiczenie Zdefiniuj handel ludźmi, możesz wybrać znów te same małe zespoły i pozwolić im kontynuować pracę nad tą samą historią przypadku co przedtem. W takim razie potrzebujesz tylko dać każdemu kopię arkusza ćwiczeń nr 4 *Oskarżenie*.

Wykonanie

1. Wyjaśnij, że w myśl międzynarodowych konwencji, państwa powinny stosować kary za handel ludźmi. Jeśli istnieje podejrzenie, że zostało popełnione przestępstwo handlu ludźmi, policja przeprowadza dochodzenie i stara się ustalić co się wydarzyło. Następnie, kiedy wyniki śledztwa wskazują na prawdopodobieństwo dokonania przestępstwa, prokurator sporządza akt oskarżenia, który następnie kieruje do sądu. Sąd orzeka, czy oskarżony rzeczywiście przestępstwo popełnił.

2. Przez następne 20 minut uczestnicy przygotowują akt oskarżenia (a raczej oskarżenie, bo nie jest to prawdziwy akt oskarżenia) w imieniu prokuratora. Robią to na podstawie jednej

z historii z arkuszy ćwiczeń. Otrzymują też definicję handlu ludźmi i szablon (arkusz nr 4) ze strukturą oskarżenia.

3. Poproś uczestników, aby uważnie przeczytali definicję i historię przypadku. Wtedy spróbują wypełnić formularz oskarżenia.

4. Po około 20 minutach poproś każdego uczestnika, aby porównał swoje wyniki z wynikami kolegi lub koleżanki pracującej nad tym samym przypadkiem, mogą, ale nie muszą je uzupełnić.

5. Po skończeniu pracy pierwszy chętny odczytuje „akt oskarżenia”. Najbardziej płomienną mowę można nagrodzić.

6. Jeśli grupa jest zainteresowana, ćwiczenie można także wykonać w konwencji procesu sądowego, z sędzią, oskarżycielem i obrońcą.

Uzupełnienie i analiza

Zapytaj uczestników, czy w definicji handlu ludźmi coś ich dziwi. Może jest ich zdaniem zbyt surowa, lub zbyt łagodna? A co z karą? Jakie kary byłyby, zdaniem uczestników, odpowiednie? Jakiej kary żądali jako prokuratorzy?

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Jeśli zdecydowałaś/ eś się na to ćwiczenie, to szczególnie istotne jest aby w kolejnym ćwiczeniu podkreślić kwestię prawa człowieka. Zadbaj, by nie stworzyć wrażenia, że handel ludźmi jest wyłącznie zbrodnią. Usytuowanie tematu w kontekście praw człowieka jest kluczem do prawidłowego podejścia do tego zjawiska.

Propozycje dalszego rozwinięcia tematu

- Jeśli dotychczas nie przedstawiłaś/aś kontekstu praw człowieka, teraz możesz poprowadzić sesję burzy mózgów na temat, które to prawa człowieka zostały pogwałcone w tych historiach.
- Burza mózgów
- Jeżeli uczestnicy interesują się kwestiami prawnymi, możesz teraz zająć się różnicą między handlem ludźmi a przemytem ludzi/ migrantów.

Informacje dodatkowe

Podręcznik, rozdział 2 – „Migracje i handel ludźmi a działalność przestępcza w Europie”

3.3 SKĄD POCHODZĄ, DOKĄD JADĄ

Cele: Umieszczenie zjawiska handlu ludźmi w kontekście geograficznym; konfrontacja z sytuacją społeczną, ekonomiczną i prawną w różnych krajach Europy; podział na kraje docelowe, tranzytowe i kraje pochodzenia.

Umiejętności: Samodzielne poszukiwanie i zbieranie informacji; wykorzystywanie uzyskanych informacji.

Metoda: Samodzielna praca, badania.

Czas trwania: Około 20 minut, zależnie od użytych źródeł informacji. Jeżeli zaplanowane są dokładne badania, trzeba zapewnić uczestnikom dość czasu na ich przeprowadzenie w Internecie lub bibliotece. Jeżeli używacie głównie Podręcznika (rozdział 3, część „Szlaki handlu w Unii Europejskiej”) - 20 minut wystarczy.

Materiały pomocnicze: Arkusz ćwiczeń nr 6 *Skąd pochodzą, dokąd jadą*, Podręcznik; jeżeli możliwe, dostęp do Internetu; kolorowe kredki lub flamastry

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne, pozwalające na samodzielną pracę.

Przygotowanie: Skopiuj arkusz ćwiczeń „Skąd pochodzą, dokąd jadą” dla każdego. Jeśli masz dostęp do rzutnika możesz przygotować slajdy do dalszej dyskusji, na temat dróg handlu ludźmi. Zbierz informacje o najważniejszych krajach pochodzenia, tranzytowych i docelowych – możesz także skorzystać z artykułów w prasie.

Wykonanie

1. Jako wprowadzenie przypomnij uczestnikom, że jednym z kluczowych elementów w handlu ludźmi jest to, że zainteresowanych „zabiera się” się ze znanego i zaufanego środowiska i przenosi w miejsce całkowicie im obce. Aby to osiągnąć tak naprawdę nie trzeba przekraczać granic, jednak zwykle się je przekracza, zwłaszcza w Europie.
2. Upewnij się, że wszyscy rozumieją określenia „kraj pochodzenia”, „kraj tranzytowy” i „kraj docelowy”, które są powszechnie stosowane w międzynarodowych raportach. Opierając się na definicji handlu ludźmi, można rozróżnić trzy różne etapy w procesie handlu ludźmi
 - Rekrutację w kraju pochodzenia,
 - Transport przez jeden lub kilka krajów tranzytowych,
 - Sprzedaż/ wyzysk ofiary w kraju docelowym.
3. Rozdaj kopie arkusza ćwiczeń nr 6 *Skąd pochodzą, dokąd jadą*. Na mapie Europy zaznaczone są tylko granice i nazwy poszczególnych krajów.
4. Poproś uczestników, aby dowiedzieli się, które kraje europejskie są uznawane za kraje

pochodzenia, tranzytu lub docelowe dla handlu ludźmi. Jeśli nie możesz poświęcić na to ćwiczenie zbyt wiele czasu, podaj źródła (np. Podręcznik, strona internetowa Biura Narodów Zjednoczonych do Spraw Narkotyków i Przemoczości, <http://www.unodc.org>, strona Fundacji „La Strada”, www.strada.org.pl, lub inne, znane Ci). Niech uczestnicy pokolorują te kraje – każdy innym kolorem. Co można zauważyć?

5. Zapytaj uczestników jak może zostać zakwalifikowana Polska.

Uzupełnienie i analiza

Wyniki należy porównać, a następnie omówić. Czy te wyniki zdziwiły uczestników, jeśli tak, które i dlaczego? Które kraje europejskie są krajami pochodzenia a które docelowymi. Jakie wnioski można wyciągnąć?

Co wspólnego ze sobą mają poszczególne grupy krajów? A co kraje pochodzenia? W czym są podobne kraje docelowe? Czy są kraje pełniące kilka funkcji (np. pochodzenia i docelowy)

Propozycje rozwinięcia tematu

• ‘Jadę!’ – odgrywanie ról.

Więcej informacji

Podręcznik, rozdział 2, część: „Handel ludźmi w kontekście współczesnych migracji”

Strony internetowe – sprawdź jakie w Informacjach dodatkowych.

3.4 DLACZEGO?⁵

Cele: Określenie podstawowych przyczyn handlu kobietami; dostrzeżenie współzależności pomiędzy sytuacją w poszczególnych krajach Europy a osobistymi decyzjami, które czynią niektóre osoby szczególnie narażonymi na handel ludźmi.

Umiejętności: Kształcenie umiejętności pracy w dużej grupie; usystematyzowana prezentacja rozważań dotyczących tematu; refleksja.

Metoda: Burza mózgów; praca w grupie;

Czas trwania: 40 minut.

⁵ - Oparte na *Save the Children* (UK), UN-IAP i IOM, Training Manual for Combating Trafficking in Women and Children. Myanmar 2001. Dostępne na: http://www.un.or.th/TraffickingProject/trafficking_manual.pdf

Materiały pomocnicze: flipchart i markery; jeżeli jest, to slajd (np. na folii) *Skąd pochodzą, dokąd jadą* i rzutnik.

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu.

Przygotowanie: Napisz na dwóch kartach z flipcharta: „Czynniki przyciągające” i „Czynniki wypychające”. Na trzeciej napisz: „Główne przyczyny”.

Zapoznaj się z głównymi przyczynami handlu ludźmi, w szczególności kobietami (Podręcznik, rozdział 3, część „Jak przebiega proces handlu ludźmi” i rozdział 4, „Handel ludźmi – dyskryminacja i wyzysk”).

Pamiętaj o zasadach burzy mózgów.

- Ćwiczenie to dobrze jest wykonać po *Skąd pochodzą dokąd jadą* , kiedy uczestnicy nabraли już orientacji co do krajów pochodzenia, tranzytowych i docelowych, i wiedzą jak to wygląda w Europie.
- Niniejsze ćwiczenie można też wykonać po *Jadę!* – odgrywanie ról* . W takim razie informacje na temat najważniejszych europejskich krajów pochodzenia, tranzytowych i docelowych powinny być włączone w burzę mózgów (patrz slajd *Skąd pochodzą, dokąd jadą*). Kluczem tego ćwiczenia jest ustalenie powiązań między motywacją osobistą, a sytuacją w kraju, co ułatwia, bądź komplikuje działania.

Wykonanie

1. Zaproś uczestników do burzy mózgów na temat głównych przyczyn handlu ludźmi. Powtórz zasady burzy mózgów.
2. Wytłumacz pojęcie „czynnik wypychający” jako powód do opuszczenia kraju, a „czynnik przyciągający” jako powód do wybrania danego kraju. Powiedz, że podstawowe przyczyny, które zostaną wymienione będą klasyfikowane także jako czynniki wypychające, bądź przyciągające, i że będą one systematycznie zapisywane na flipchartach.
3. Jak już myśli przestaną płynąć, przypomnij, że kraje dzielą się na kraje pochodzenia, tranzytowe i docelowe, lub pokaż slajd *Skąd pochodzą, dokąd jadą* . Zapytaj o podobieństwa między tymi krajami.
4. Zaproś uczestników do burzy mózgów na temat głównych przyczyn handlu kobietami. Jakie przyczyny szczególnie dotyczą kobiet? Zwróć uwagę na właśnie te przyczyny.
5. Jeśli trzeba, to sam/ a dodaj do listy ważne przyczyny.
6. Przeczytaj na głos listę, która powstała. Zapytaj, czy zdaniem uczestników wszystkie przyczyny wydają się równie istotne.
7. Zaproponuj głosowanie nad ich ważnością. Utwórzcie „ranking przyczyn”
8. Teraz ustalcie związek między podanymi przyczynami. Na karcie narysuj koło, i wpisz w

nie przyczynę, która otrzymała najwięcej głosów.

9. Zapytaj uczestników, czy któraś inna przyczyna ma związek z tą pierwszą.

10. Kontynuujcie w ten sposób, aż połączenia między przyczynami, będą pokazane na nowym plakacie.

11. Postaraj się, tak przygotować plakat, aby było widać jak są ze sobą związane przyczyny.

Uzupełnienie i analiza

Istotne tu jest pokazanie, że poszczególne przyczyny nie mogą być od siebie oddzielone. Po prostu nie ma tylko dwóch czy trzech przyczyn tak złożonego zjawiska jak handel ludźmi. Wskaż także, że są konkretne powody dla których kobiety są szczególnie narażone na bycie sprzedaną.

Jest to też dobry moment, aby porozmawiać o strategiach używanych przez handlarzy ludźmi. Warto, nieco więcej dowiedzieć się o metodach stosowanych przez sprawców handlu, jest to szczególnie istotne dla młodych osób w krajach pochodzenia (takich jak Polska).

Propozycje dalszego rozwinięcia tematu

- Strategie (Mowa wyborcza)
- "Jadę!" – odgrywanie ról

Więcej informacji

Podręcznik, rozdział 3 – „Charakterystyka handlu ludźmi w Europie”, rozdział 4, „Handel ludźmi - dyskryminacja i wyzysk”

3.5 JADĘ! – ODGRYWANIE RÓL

Cele: Zrozumienie mechanizmów podejmowania decyzji; zebranie argumentów za i przeciw wyjazdom za granicę; uwrażliwienie na problemy i sytuacje życiowe, które mogą doprowadzić do stania się ofiarą handlu ludźmi; identyfikacja z problemami kobiet podejmujących decyzje, które mogłyby z nich uczynić ofiary handlu kobietami.

Umiejętności: Wczucie się w różne życiowe sytuacje; przedstawianie argumentów, przekonywanie, świadomość różnych ról i ich wymogów.

Metoda: Scenka

Czas trwania: W zależności od zainteresowania i zaangażowania uczestników, około 30 minut.

Materiały pomocnicze: Arkusz ćwiczeń nr 7 „Jadę!”.

Rozmieszczenie uczestników: Część grupy siedzi w kręgu, scenka jest odgrywana na środku.

Przygotowanie: Skopiuj arkusz ćwiczeń nr 7 „Jadę!” ze wskazówkami i zapoznaj się z nim. Zapoznaj się z podstawowymi przyczynami handlu kobietami (Podręcznik, rozdział 4, część: „Eksploracja seksualna kobiet jako szczególna forma przemocy”).

Wykonanie

1. Wytlumacz na czym polega odgrywanie scenki i omów wskazówki. Odpowiedz na pytania. Scenka zaczyna się w następujący sposób: na samym początku widzimy ojca Oli w domu (w środku kręgu), Ola wraca do domu i entuzjastycznie opowiada o ogłoszeniu. Zapytaj kto z uczestników chciałby grać rolę ojca, a kto Oli.
2. Poinformuj wszystkich, że jesteś reżyserem tej scenki. Możesz w każdym momencie przerwać, mówiąc „cięcie!” Do twoich obowiązków należy wprowadzanie do scenki nowych „aktorów”.
3. Kto chce wziąć udział niech podnosi rękę. Ty decydujesz, kiedy wprowadzić nową postać - przerywasz scenkę i pytasz kto chce zagrać kolejną rolę i jaka to ma być rola. Wyraż zgodę na wejście, jeśli uważasz, że to celowe. Sami uczestnicy mają zadbać o to, by wejście kolejnych osób odbywało się gładko.
4. Każdy ma prawo wycofać się w dowolnym momencie, jeśli już nie chce brać udziału, ale musi sobie wymyślić wyjście (np. „muszę odebrać dziecko z przedszkola”).
5. Uczestnicy powinni się starać, aby ich argumentacja pasowała do odgrywanej roli. Nie wolno ubliżać innym uczestnikom.
6. Rozpocznijcie granie scenki. Pilnuj, aby wszyscy trzymali się reguł i dąż do tego, aby wszyscy mogli wziąć aktywny udział.
7. Zakończ scenkę, kiedy czujesz, że już nikt nie ma nowych argumentów, albo że upłynęło dużo czasu..
8. Podziękuj wszystkim i poproś aby wyszli z ról, żeby potrząsnęli rękami, jakby strzepywali z siebie rolę. Następnie, aby podali sobie ręce i przedstawiali się, używając prawdziwych imion.

Uzupełnienie i analiza

Zapytaj uczestników, jak się czuli podczas odgrywania scenki. Zaczynj od Oli. Jak się czuła? Co by zdecydowała? Czy cała rozmowa była przydatna? Czy coś ją zirytowało? A jak z ojcem? Jak się czuł? Jakie były podstawy jego zachowania? Czy był skłonny słuchać argumentów córki?

Zapytaj po kolei wszystkich uczestników, jak się czuli i czym się kierowali. Może chcieli coś osiągnąć. Zapytaj widzów, o ich spostrzeżenia.

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Aktywnie reżyseruj! Interweniuj, jeśli uważasz, że emocje, czy agresja są zbyt silne.

Wprowadzaj nowych ludzi, gdy zauważysz, że argumenty zaczynają się powtarzać, lub się kończą. Wtedy przerwij scenkę, pod jakimś pretekstem i poczekaj aż ktoś się zgłosi. Aby ułatwić „aktorom” grę możesz przygotować rekwizyty – kubki, gazetę itp.

Warianty

Jeśli pierwszy raz reżyserujesz scenkę, to lepiej nie puszczaj uczestników na żywioł, tylko sam/a przydziel im role.

Więcej informacji

Podręcznik, rozdział 4, część: „Eksploracja seksualna kobiet jako szczególna forma przemocy”; Broszura „Prawa człowieka a handel ludźmi – co warto wiedzieć”.

ROZDZIAŁ 4 - PRAWA KOBIET

4.1 RÓWNE SZANSE

Cele: Zrozumienie, że nie wszędzie i nie wszyscy są równi; uświadomienie trudności i przeciwności losu, które spotykają każdego

Umiejętności: Empatia; refleksja.

Metoda: Gra.

Czas trwania: 20 minut.

Materiały pomocnicze: Arkusz ćwiczeń nr 8- *Karty przeznaczenia*, pudełko lub inny pojemnik

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne.

Przygotowanie: Skopiuuj arkusz ćwiczeń nr 8 - *Karty przeznaczenia* i potnij na części. Złóż je i umieść w pudełku.

Wykonanie

1. Poproś uczestników aby stanęli w szeregu na środku sali i wzięli się za ręce.
2. Wytłumacz grę. Wygrywa osoba, która pierwsza dotrze do ściany. O tym, komu wolno się poruszyć zadecyduje los.
3. Przejdź po sali z pojemnikiem i zaproś każdego uczestnika do wyciągnięcia jednej Karty przeznaczenia i przeczytania jej.
4. Po kolei będziesz podawać im instrukcje o tym, kto może się ruszyć. Zaczyna się od płci. Uczestnicy, którzy wylosowali płć męską robią krok do przodu, zaś ci, którzy wylosowali żeńską muszą zrobić krok do tyłu.
5. Oto zasady ruchów:

Płeć:	Mężczyzna	krok do przodu
	Kobieta	krok do tyłu
Kolor skóry:	Biały	krok do przodu
	Czarny	krok do tyłu
Wyznanie:	Brak wyznania	pozostań w miejscu
	Chrześcijanin/ anka	pozostań w miejscu
	Muzułmanin/ anka	krok do tyłu
	Mojżeszowe, Buddyści	krok do tyłu
Wykształcenie:	Podstawowe	krok do tyłu
	Średnie	pozostań w miejscu
	Wyższe	krok do przodu
Inne np.:	Za każdy obcy język	krok do przodu
	Lesbijka / gej	3 kroki do tyłu
	Stara się o azyl	3 kroki do tyłu
	Robotnik/ ica sezonowy/ a	2 kroki do tyłu
	Ma obywatelstwo kraju w którym mieszka	krok do przodu
	Niepełnosprawny / a	3 kroki do tyłu
	Język kraju, w którym mieszka, nie jest jego/jej ojczystym językiem	2 kroki do tyłu

6. Jak już wszystkie kryteria z Kart przeznaczenia zostaną spełnione, poproś uczestników o ewentualne dodanie własnych. Którym przysługuje krok do przodu, a którym krok do tyłu?
7. Jak już wszyscy uczestnicy dotarli do swojego „miejsca w życiu” poproś, aby znów wzięli się za ręce. Czy mogą to zrobić?
8. Poproś osobę z samego przodu aby przeczytała na głos swoją „Kartę przeznaczenia”. Czy reszta osób spodziewała się, że taki będzie opis pierwszego miejsca?
9. Teraz poproś osobę z samego tyłu aby przeczytała na głos swoją „Kartę przeznaczenia”. Czy ten wynik zadziwia innych uczestników?

Uzupełnienie i analiza

Ta gra jest oparta na tajemniczej zabawie dziecięcej, w której jedna osoba decyduje ile kroków mogą postawić inne. A w życiu kto lub co decyduje o tym, jakie mamy szanse? Jakie czynniki zależą od nas samych, a jakie są poza naszą kontrolą? Które z nich mogą wskazywać, na to, że komuś może grozić stanie się ofiarą handlu ludźmi?

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Ta gra może być nieco przygnębiająca, więc ważne jest, żeby po niej zrobić coś, co wprowadzi nieco optymizmu. Może to być ćwiczenie Prawa Kobiet oraz badanie Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, ponieważ pokazuje wysiłki podejmowane w celu wyrównania szans kobiet.

Propozycje dalszego rozwinięcia tematu

- Prawa kobiet
- Kampania

4.2 PRAWA KOBIET

Cele: Zapoznanie się z Konwencją w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet; złagodzenie obaw w stosunku do tekstów prawnych.

Umiejętności: Czytanie ze zrozumieniem tekstów prawnych i przekształcenie ich na język codzienny; wspólna praca nad złożonymi tematami; twórcza praca nad tekstem.

Metoda: „Układanka grupowa”⁶; praca samodzielna; praca w małych zespołach.

Czas trwania: Co najmniej 50 minut.

Materiały pomocnicze: Egzemplarze Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (tekst w Zbiorze międzynarodowych dokumentów prawnych), ew. tekst innego dokumentu do przejrzania ; mogą się przydać naklejki lub papier samoprzylepny.

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne

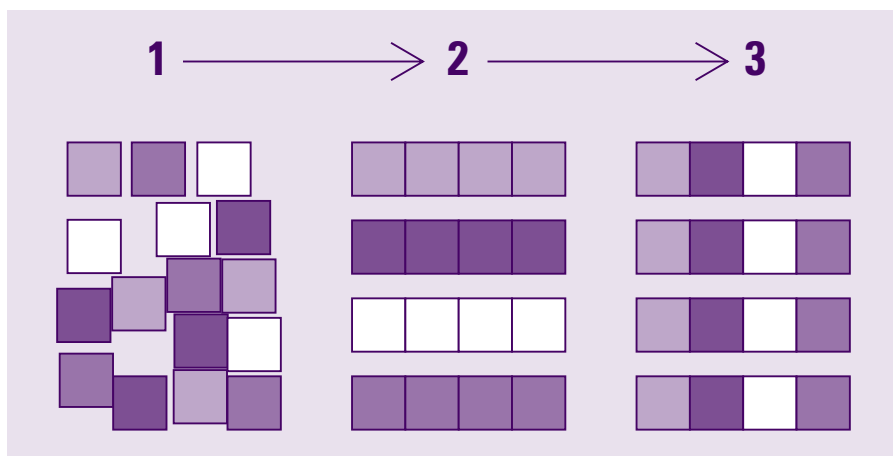
Przygotowanie: Przejrzyj tekst Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (ew. innych tekstów nad którymi mają pracować uczestnicy). Wskazówki co do źródeł informacji znajdują się w broszurze Jak używać Przybornika Edukacyjnego. Wybierz te fragmenty, nad którymi będziecie pracować.

W tym ćwiczeniu uczestnicy pracują w czteroosobowych zespołach. Zorientuj się ile można utworzyć zespołów roboczych. Tekst do pracy należy podzielić na tyle części, ile jest zespołów roboczych. Przygotuj odpowiednią ilość kopii wybranego tekstu. Każdy członek danego zespołu roboczego musi dostać ten sam tekst. Aby uniknąć zamieszania, rozsądnie jest nadać zespołom roboczym nazwy (np. kolorów) lub numery i zaznaczyć to na kopiach. Rozważ też rozdanie - razem z dokumentami, naklejek z nazwami (numerami) zespołów roboczych.

Wykonanie

1. Poinformuj uczestników, że opracują nowy dokument – Konwencję praw kobiet. Dokument ten ma być zrozumiały dla każdego.
2. Uczestnicy dzielą się na małe grupy, czyli zespoły robocze. Każdy członek zespołu dostaje tekst prawny do przejrzania. Ten sam dla każdego.
3. Najpierw wszyscy pracują samodzielnie przez 15 minut. W tym czasie każda osoba ma przeczytać swój tekst i ustalić jak można go „przetłumaczyć” na język potoczny, aby uczynić go bardziej przyjaznym dla osób nie zorientowanych w języku prawniczym.
4. Następnie uczestnicy zbierają się w zespołach roboczych. W każdym z nich są ci wszyscy, którzy zajmowali się tym samym tekstem i tymi samymi sprawami podczas pracy indywidualnej. Dzielą się wynikami pracy indywidualnej, omawiają je i wspólnie wyjaśniają wątpliwości. Wybierają to, co ich zdaniem powinno być ujęte w przyszłej Konwencji. O ile to możliwe, każdy zespół roboczy powinien być zgodny co do przykładu, który zostanie zaprezentowany w pracy zespołu ekspertów i uzgodnić zdanie na ten temat. Ma na to 15 minut.
5. Po 15 minutach uczestnicy zbierają się w tzw. zespołach ekspertów. Liczba członków każdego zespołu ekspertów jest zależna od liczby zespołów roboczych (patrz rysunek pomocniczy poniżej). W każdym zespole ekspertów musi być co najmniej jedna osoba z każdego zespołu roboczego, mogąca przedstawić jego specjalistyczną wiedzę.

6. Wyniki z zespołów roboczych są teraz omawiane w zespole ekspertów. Każdy ekspert przedstawia wyniki swojego zespołu roboczego i tłumaczy je na podstawie przykładu. Pracując razem eksperci opracowują poszczególne punkty Konwencji.

Uzupełnienie i analiza

W pełnej grupie przedyskutujcie, czy takie podejście ułatwiło wykonanie zadania i czy wszyscy teraz czują się pewni, że mają ogólny zarys Konwencji praw kobiet. Zapytaj, czy są jakieś kwestie, których nie udało się wyjaśnić podczas ćwiczenia.

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Często problemem jest dzielenie grupy na zespoły. Będzie to łatwiejsze, jeżeli zastosujesz jeden ze „sposobów dzielenia”.

Przygotuj cukierki w kilku rodzajach i poczęstuj nimi uczestników – zespoły dobiorą się według smaku cukierków – pomarańczowe z pomarańczowymi, truskawkowe z truskawkowymi itd. Jeśli nie masz cukierków narysuj na karteczkach owoce, czy kolorowe kółka. Zespoły dobiorą się według tego co na karteczkach – jabłka z jabłkami, zielone z zielonymi itd.. Oczywiście zawsze można zastosować liczenie i utworzyć grupy „jedynek”, „dwójek”, „trójek”... ćwiczenie dobrze jest zakończyć uroczystym odczytaniem Konwencji.

Warianty

Praca z Konwencją w języku oryginału. Nie zapomnij o słownikach dla zespołów-roboczych.

Propozycje dalszego rozwinięcia tematu

- Kraina równości

Więcej informacji

Zbiór międzynarodowych dokumentów prawnych, rozdział 1. „Prawa człowieka są dla wszystkich”, część 2. „Prawa kobiet”,

Podręcznik, rozdział 4. „Eksploracja seksualna kobiet, jako szczególna forma przemocy:

4.3 KRAINA RÓWNOŚCI⁷

Cele: Twórcza konfrontacja pomiędzy kwestiami równości, a przeszkodami w jej wdrażaniu.

Umiejętności: Kreatywne przedstawianie swoich myśli;

Metoda: Praca w małych zespołach.

Czas trwania: 50 minut.

Materiały pomocnicze: Flipchart i markery; duże arkusze papieru i farby; mapy turystyczne lub geograficzne.

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne, odpowiednie do spokojnej pracy w grupach.

Przygotowanie: Zapoznaj się z symbolami używanymi na mapach.

Wykonanie:

1. Zaprosz uczestników do stworzenia mapy Krainy Równości. Kraina Równości to jedyny kraj na świecie, gdzie kobiety i mężczyźni mają naprawdę takie same prawa, co widać od razu na mapie.
2. Dla przykładu pokaż grupie mapę turystyczną lub geograficzną, którą masz ze sobą. Widać na niej góry, doliny, rzeki i miasta – wszystkie z własnymi nazwami.
3. Niech „kartografowie” podzielą się na zespoły. Najpierw zespoły zastanawiają się nad przeszkodami w realizowaniu równych praw kobiet i mężczyzn, które nadal istnieją w większości krajów. Zapisują je i zastanawiają, się jak pokazać je na mapie. Czy to ciemny bór? A może przepaść? Szeroka rzeka? Wysokie, ostre skały? Koniec świata? Groźny smok?
4. Uczestnicy myślą jakie rozwiązania funkcjonują w Krainie Równości aby przezwyciężyć te przeszkody. Czy są to mosty? Autostrady? Tajne ścieżki? Grzyby i rośliny lecznicze? Rycerze?
5. Wszystkie przeszkody mają nazwy, tak samo jak rozwiązania.

⁷ - Źródło: Bundeszentrale für politische Bildung, Deutsches Institut für Menschenrechte, Europarat (Federalny Ośrodek dla Edukacji Politycznej, Niemiecki Instytut Praw Człowieka, Rada Europy (Wydawca), Kompass. Handbuch zur Menschenrechtsbildung für die schulische und außerschulische Bildungsarbeit (Podręcznik nt. praw człowieka do nauki szkolnej i pozaszkolnej) Berlin, Bonn, Budapest 2005.

6. Na każdej mapie musi być legenda, tłumacząca symbole.
7. Uczestnicy tworzą zespoły (mogą być te same co poprzednio)
8. Zaopatrzyć każdy zespół w papier i przybory do pisania oraz duży arkusz papieru i farby, kolorowy papier itp.
9. Daj zespołom 40 minut i poradź, aby zaczęli od burzy mózgów na temat przeszkód w osiągnięciu równości.
10. Po 20 minutach uświadom uczestnikom, że minęła już połowa czasu, i że powinni wziąć się za rysowanie map.
11. Kiedy minie całe 40 minut, zaprosz wszystkich na sesję prezentacyjną, podczas której każdy zespół przedstawi wyniki swojej pracy.

Uzupełnienie i analiza

Omówcie jakość współpracy w zespołach. Jak podejmowano decyzje na temat tego, co ma się znaleźć na mapie i jak ma być narysowane? Czy uczestnikom podobało się to ćwiczenie? Jeśli nie, to dlaczego? Jakie są główne przeszkody powodujące, że nasze społeczeństwo nie jest Krainą Równości?

Co trzeba zmienić, aby ludzkość zbudowała społeczeństwo, w którym obie płcie mają prawdziwie równe prawa? Czy polityka pozytywnej dyskryminacji jest uzasadniona, aby propagować równość płci?

Jeśli uczestnicy mieliby przyznać stopień za równość płci swojemu kraju, to jaki byłby to stopień? Jeśli grupa jest mieszana warto zorientować się czy uczestniczki i uczestnicy mają podobne zdania na temat braku równości płci. Co mówią dziewczęta a co chłopcy?

Jakie inne grupy są dyskryminowane w społeczeństwie? Jak jest to wyrażane? Jakie prawa człowieka są przy tym łamane?

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Jeśli uczestnikom trudno jest przekształcić swoje myśli w rysunki, to możesz dać przykład, np. kobieta używa mostu edukacji by pokonać górę uprzedzeń wobec kobiet na stanowiskach kierowniczych. Albo mężczyzna znajduje klejnot satysfakcji w swojej pracy jako wychowawca w przedszkolu.

Propozycje dalszego rozwinięcia tematu:

Jeśli grupie odpowiada taki rodzaj pracy, możesz zaplanować stworzenie trójwymiarowego pejzażu z materiałów ogólnie uważanych za śmieci. Będziesz potrzebować kartoników, rolek, tubek, papieru, kamyków, sznurka, nici, tektury, spinaczy itp. Jest to propozycja dla grup utalentowanych plastycznie i z dużą wyobraźnią.

4.4 PROSTYTUCJA

Cele: Konfrontacja z kwestią prostytucji.

Umiejętności: Argumentowanie swoich racji; precyzyjne wyrażanie myśli.

Metoda: Praca samodzielna, dyskusja w grupie.

Czas trwania: 20 minut.

Materiały pomocnicze: Kopie artykułów gazetowych na temat prostytucji; puste kartki papieru, zszywacz, zegarek, przybory do pisania.

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu.

Przygotowanie: Skopiuj dla każdego artykuł dotyczący prostytucji (z gazety lub tygodnika): zsyj 2-3 czyste arkusze papieru do każdego artykułu. Zapoznaj się z tematem prostytucji (Podręcznik, rozdział 5, „Handel ludźmi i systemy prawnej regulacji prostytucji”)

Wykonanie

1. Powiedz uczestnikom, że w Internecie funkcjonują strony, gdzie można zamieścić swoją opinię na temat artykułu prasowego, aby czytali ją wszyscy odwiedzający te strony – są to tzw. czatroomy. Na pewno wszyscy je znają. Zapytaj, czy ktoś z uczestników kiedykolwiek posłał swoją opinię na taką stronę i co sądzą o tego rodzaju komunikacji.
2. Jeśli trzeba, dodaj, że użytkownicy – kobiety i mężczyźni piszą pod pseudonimami, dla pewności, że ich komentarze są anonimowe. Takie wypowiedzi są zwykle krótkie i dosadne.
3. Rozdaj skopiowany artykuł i poproś uczestników o przeczytanie go.
4. Zaproś uczestników do stworzenia własnego, wirtualnego czatroomu gdzie wolno tylko pisać, a nie rozmawiać.
5. Poproś uczestników, aby zadbali, żeby ich charakter pisma był czytelny dla innych i aby inni uczestnicy faktycznie mogli przeczytać ich komentarze.
6. Każdy uczestnik pisze krótki komentarz do artykułu, który właśnie przeczytali i oznacza go swoim pseudonimem. Po 30 sekundach daj znak i każdy poda artykuł sąsiadowi z lewej strony. Nie ma znaczenia, czy komentarz został ukończony, czy nie.
7. Teraz następną osobą może napisać komentarz albo na temat artykułu jako takiego, albo do komentarza swojego poprzednika i podpisuje swoim pseudonimem.
8. Powtarzaj tę procedurę. W następnych rundach uczestnicy mogą wybrać, do których komentarzy chcą się odnieść, zwracając się do ich autora według pseudonimu.
9. Po kilku rundach zawieś czatroom i omów wyniki z uczestnikami.

Uzupełnienie i analiza

Zapytaj, czy były jakieś komentarze zabawne / irytujące / szczególnie błyskotliwe? Które? Poproś uczestników o przeczytanie na głos kilku komentarzy. Zastanówcie się Co napisaliby prostytutka / klient/ pracownik socjalny / duchowny?

Umieść komentarze w ogólnym kontekście. Daj krótkie wyjaśnienie, czym charakteryzuje się podejście zakazujące prostytucji (prohibicja) a czym przyzwalające (abolicja) i jakie przekonania leżą u podstaw zasad regulacji i dekryminalizacji prostytucji. Poproś uczestników, aby wrywkowo sprawdzili te komentarze, które akurat trzymają w ręku pod kątem jednego z wspomnianych czterech podejść.

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Jeśli dojdiesz do wniosku, że uczestnicy potrzebują więcej / mniej czasu na swoje komentarze, dopasuj czas trwania ćwiczenia.

Prawdopodobnie zdarzą się komentarze dwuznaczne i obraźliwe. Jeśli są, potraktuj to jako możliwość porozmawiania o uprzedzeniach w stosunku do sex workers (zawodowych pracowników sektora usług seksualnych) i o obawach odnoszących się do tego tematu.

Więcej informacji

Zbiór międzynarodowych dokumentów prawnych, rozdział 1. „Prawa człowieka są dla wszystkich”, część 6. „Handel ludźmi i eksploatacja prostytucji”,

Podręcznik, rozdział 5. „Handel ludźmi i systemy prawnej regulacji prostytucji”

ROZDZIAŁ 5 - MOŻLIWOŚCI DZIAŁANIA I WNIOSKI

5.1 STRATEGIE

Cele: Uświadomienie sobie złożoności problemu handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami; rozważenie różnych strategii walki z tym problemem; ich plusy i minusy

Umiejętności: Poszukiwanie alternatywnych rozwiązań problemu

Metoda: Praca w małych zespołach.

Czas trwania: 40 minut.

Materiały pomocnicze: Arkusz ćwiczeń nr 9 *Katalog strategii - mowa wyborcza*.

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne w małych zespołach.

Przygotowanie: Skopiuj arkusz ćwiczeń nr 9 * Katalog strategii - mowa wyborcza*.

Zapoznaj się z możliwymi strategiami w walce przeciwko handlowi kobietami.

• Wprowadzenie tego ćwiczenia jest celowe tylko wtedy, kiedy uczestnicy wcześniej już zbadali podstawowe przyczyny handlu kobietami.

Jeżeli już macie wyniki w tym zakresie, użyj ich jako punktu wyjściowego: np. oglądając plakat stworzony na ten temat, przypomnij uczestnikom, czego się wcześniej nauczyli.

Wykonanie

1. Uczestnicy działają w czteroosobowych zespołach, zaangażowanych w kampanię wyborczą. Za pół godziny odbędzie się wiec, na którym ma być przedstawiony program zwalczający handel kobietami. Program, który jeszcze trzeba przygotować. Grupa/ partia polityczna jest ogólnie znana z promowania praw człowieka.
2. Poproś uczestników, aby usiedli w zespołach czteroosobowych.
3. Daj każdemu zespołowi arkusz ćwiczeń * Katalog strategii - mowa wyborcza* i przybory do pisania.
4. Bądź do dyspozycji uczestników przez czas trwania ćwiczenia, odpowiadaj na pytania i wspieraj ich.
5. Po 30 minutach poproś, aby uczestnicy wrócili do grupy.
6. Zaproś pierwszy zespół do pokazania swojego „Katalogu strategii”, czyli wygłoszenia mowy wyborczej
7. Daj każdemu zespołowi możliwość przedstawienia swojego programu. Zapytaj, czy jakieś kwestie zostały nierozwiązane. Dlaczego - czy nie było na to pomysłu, czy sprawa wydała się zbyt trudna lub kontrowersyjna.

Uzupełnienie i analiza

Co było łatwe a co trudne w tym ćwiczeniu? Czy w zespołach trzeba było rozwiązywać spory, czy raczej panowała zgodność poglądów i pomysłów? Czy jest coś w katalogu strategii, co nawiązuje do praw człowieka sprzedawanych kobiet albo podejrzewanych sprawców?

Ważne jest podkreślenie, że nawet dążąc do szlachetnego celu - zapobiegania handlowi kobietami, nie można ograniczać praw człowieka.

Warianty

To ćwiczenie stanie się jeszcze bardziej fascynujące, jeśli zespoły rozwiną katalogi strategii dla różnych krajów. Strategie skuteczne w kraju docelowym mogą jednak nie być strategiami, które ten kraj uważa za stosowne wprowadzić. Podobnie ze strategiami w krajach pochodzenia.

Propozycje dalszego rozwinięcia tematu

- Kampania

Więcej informacji

Zbiór międzynarodowych dokumentów prawnych, rozdział 2. „Walka z handlem ludźmi i eksploatacją seksualną - strategie europejskie”,

Podręcznik, rozdział 6, „Zaangażowanie Unii Europejskiej w walkę z handlem ludźmi – w stronę wspólnego frontu”

5.2 KAMPANIA

Cele: Uświadomienie sobie własnych możliwości działania, nawet w sprawie tak złożonej jak handel kobietami.

Umiejętności: Poszukiwanie alternatywnych rozwiązań problemu; refleksja nad tym, co każda/y może sam/a zrobić; pozytywne, nastawione na rozwiązania myślenie.

Metoda: Burza mózgów; praca w małych zespołach.

Czas trwania: 50 minut.

Materiały pomocnicze: Duża ilość papieru, farby, nożyczki, klej inne materiały piśmienne; ew. czasopismo polityczne.

Rozmieszczenie uczestników: Dowolne; w małych zespołach.

Przygotowanie: Zdobądź informacje na temat aktualnych kampanii zwalczających handel kobietami; zorientuj się, jakie organizacje pracują na rzecz przeciwdziałania handlowi ludźmi i wspierają ofiary handlu w kraju ew. w okolicy.

Wykonanie

1. Zaprosz uczestników, aby wspólnie opracowali kampanię zwalczającą handel kobietami. Może ona odbywać się w kraju docelowym, jak również w kraju pochodzenia.

2. Zaczniście od burzy mózgów. Do kogo ma być skierowana kampania? Czy do młodych kobiet które trzeba ostrzec? A może do młodych mężczyzn jako potencjalnych klientów prostytutki w krajach docelowych? Może to też być kampania skierowana do pokrzywdzonych, którym chce się pomóc?
3. Poproś osoby interesujące się tą samą grupą odbiorców, aby stworzyły zespół.
4. Każdy zespół ma opracować rozwiązanie dla swoich odbiorców i ustalić treść przekazu i sposób dotarcia do potencjalnych odbiorców (plakaty, ulotki, billboardy, spoty w telewizji itp).
5. Każdy zespół powinien mieć zapewnioną dostateczną ilość materiałów do pracy.
6. Daj zespołom 30 minut na zaprojektowanie plakatu / folderu/ billboardu/ spotu reklamowego.
7. Po 30 minutach każdy zespół przedstawia wyniki swojej pracy.

Uzupełnienie i analiza

Zastanówcie się gdzie - aby osiągnąć najlepszy efekt - rozwiesić plakaty, gdzie rozpowszechniać, bądź rozdawać ulotki. Kiedy pokazywać spot w telewizji?

Jakie - zdaniem uczestników rozwiązania wydają się najskuteczniejsze? Jakie treści przeważały w proponowanych przekazach? Uczestnicy głosując mogą wybrać najlepszy ich zdaniem pomysł na kampanię.

Warianty

Zespoły mogą losować konkretnych odbiorców swoich kampanii i wskazania do nich np. młodzież licealna czy bezrobotni – jako adresaci kampanii prewencyjnej, klienci prostytutki – jako adresaci kampanii informacyjnej itp. Utrudni to nieco zadanie, ale także pozwoli wykazać się większą pomysłowością. Kampania nie musi dotyczyć samego tylko handlu ludźmi, ale wiązać się z innymi zjawiskami towarzyszącymi handlowi – praktyki niewolnicze, prostytutka itp.

5.3 ZAKOŃCZENIE

Cele: Zamknięcie warsztatu; ocena wspólnej pracy

Umiejętności: Dzielenie się z innymi swoimi wrażeniami i przemyśleniami; wyrażanie opinii na konkretny temat.

Metoda: Dyskusja

Czas trwania: 20 minut.

Materiały pomocnicze: Flipchart, markery; ew. ankiety ewaluacyjne

Rozmieszczenie uczestników: Grupa siedzi w kręgu.

Przygotowanie: Jeśli omówiliście oczekiwania i obawy uczestników na początku warsztatu, zacznij dyskusję od pokazania tego, co zapisaście, przy okazji tamtego ćwiczenia.

Wykonanie

1. Powiedz, że warsztat ma się ku końcowi i chcesz poznać opinie uczestników. Co im się szczególnie podobało? Co nie podobało się wcale? Czy są tematy, które chcieliby zgłębić bardziej – jeśli tak, to, co to jest? Czy czegoś było za dużo, a czegoś zabrakło?

Uzupełnienie i analiza

Podziękuj uczestnikom serdecznie za udział w warsztacie i zainteresowanie tematem. Może przygotujesz dyplomy lub certyfikaty dla uczestników. Pamiętaj, aby zapisać uwagi uczestników i wziąć je pod uwagę planując następny warsztat.

Wskazówki dla osoby prowadzącej

Miłym zakończeniem będzie jak wszyscy razem staną w kręgu. Niech każdy zwróci się w prawo, tak żeby patrzeć na plecy osoby przed sobą. Niech każdy lekko poklepie ramię osoby stojącej przed nim. Pochwal grupę za skupienie, kreatywność i zaangażowanie.

Warianty

Możesz także poprosić uczestników o przedstawienie opinii w innej formie. Może masz ulubioną, która się wcześniej sprawdziła (np. ankieta ewaluacyjna). W takim razie, zapoznaj ich z zasadami tej formy przedstawiania opinii.

DODATEK - ARKUSZE ĆWICZEŃ

“ ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 1 - HANDEL LUDŹMI - PRAWA CZŁOWIEKA

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA
przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne
Narodów Zjednoczonych dnia 20 listo-
pada 1989 r.

(Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r., nr 120,
poz. 526 z późniejszymi zmianami)

Artykuł 16

1. Żadne dziecko nie będzie podlegało arbitralnej lub bezprawnej ingerencji w sferę jego życia prywatnego, rodzinnego lub domowego czy w korespondencję ani bezprawnym zamachom na jego honor i reputację.

2. Dziecko ma prawo do ochrony prawnej przeciwko tego rodzaju ingerencji lub zamachom.

Artykuł 19

1. Państwa-Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej

bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodzica(ów), opiekuna(ów) prawnego(ych) lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.

2. Tego rodzaju środki ochronne powinny obejmować, tam gdzie jest to właściwe, skuteczne przedsięwzięcia w celu stworzenia programów socjalnych dla realizacji pomocy dziecku oraz osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, jak również innych form działań prewencyjnych dla ustalania, informowania, wszczynania i prowadzenia śledztwa, postępowania, notowania wymienionych wyżej przypadków niewłaściwego traktowania dzieci oraz tam, gdzie jest to właściwe - ingerencję sądu.

Artykuł 31

1. Państwa-Strony uznają prawo dziecka do wypoczynku i czasu wolnego, do uczestniczenia w zabawach i zajęciach rekreacyjnych, stosownych do wieku dziecka, oraz do nieskrępowanego uczestniczenia w życiu kulturalnym i artystycznym.

2. Państwa-Strony będą przestrzegały oraz popierały prawo dziecka do wszechstronnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym oraz będą sprzyjały tworzeniu właściwych i równych sposobności dla działalności kulturalnej, artystycznej, rekreacyjnej oraz w zakresie wykorzystania czasu wolnego.

Artykuł 32

1. Państwa-Strony uznają prawo dziecka do ochrony przed wyzyskiem ekonomicznym, przed wykonywaniem pracy, która może być niebezpieczna lub też może kolidować z kształceniem dziecka, bądź może być szkodliwa dla zdrowia dziecka lub jego rozwoju fizycznego, umysłowego, duchowego, moralnego lub społecznego.

2. Państwa-Strony będą podejmowały kroki ustawodawcze, administracyjne, socjalne oraz środki w dziedzinie oświaty dla zapewnienia realizacji postanowień niniejszego artykułu. W tym celu, mając na uwadze odnośne postanowienia innych dokumentów międzynarodowych, Państwa-Strony w szczególności:

- a) ustanowią minimalny poziom lub poziomy wiekowe dla ubiegania się o podjęcie pracy;
- b) ustanowią właściwe przepisy odnośnie do wymiaru czasowego oraz warunków zatrudnienia;
- c) ustanowią odpowiednie kary lub inne sankcje do zapewnienia skutecznego stosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 35

Państwa-Strony będą podejmowały wszelkie kroki o zasięgu krajowym, dwustronnym oraz wielostronnym dla przeciwdziałania uprowadzeniom, sprzedaży bądź handlowi dziećmi, dokonywanym dla jakichkolwiek celów i w jakiegokolwiek formie.

MIĘDZYNARODOWY PAKT PRAW GOSPODARCZYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH

przyjęty i otwarty do podpisu, ratyfikacji i akcesji przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 19.12.1966 r., wszedł w życie dnia 3 stycznia 1976 r.

(Dz. U. z dnia 29 grudnia 1977 r., nr 38, poz. 169)

Artykuł 7

Państwa Strony niniejszego Paktu uznają prawo każdego do korzystania ze sprawiedliwych i korzystnych warunków pracy, obejmujących w szczególności:

- a) wynagrodzenie zapewniające wszystkim pracującym jako minimum:
 - I. godziwy zarobek i równe wynagrodzenie za pracę o równej wartości bez jakiegokolwiek różnicy; w szczególności należy zagwarantować kobietom warunki pracy nie gorsze od tych, z jakich korzystają mężczyźni, oraz równą płacę za równą pracę;
 - II. zadowalające warunki życia dla nich samych i ich rodzin zgodnie z postanowieniami niniejszego Paktu;
- b) warunki pracy odpowiadające wymaganiom bezpieczeństwa i higieny;
- c) równe dla wszystkich możliwości awansu w pracy na odpowiednio wyższe stanowisko w oparciu jedynie o kryteria stażu pracy i kwalifikacji;
- d) wypoczynek, wolny czas i rozsądne ograniczenie czasu pracy, okresowe płatne urlopy oraz wynagrodzenie za dni świąteczne.

Artykuł 9

Państwa Strony niniejszego Paktu uznają prawo każdego do zabezpieczenia społecznego, włączając w to ubezpieczenia społeczne.

Artykuł 11

1. Państwa Strony niniejszego Paktu uznają prawo każdego do odpowiedniego poziomu życia dla niego samego i jego rodziny, włączając w to wyżywienie, odzież i mieszkanie, oraz do stałego polepszania warunków bytowych. Państwa Strony podejmą odpowiednie kroki w celu zapewnienia realizacji tego prawa, uznając w tym celu zasadnicze znaczenie współpracy międzynarodowej, opartej na zasadzie dobrowolności.

(...)

Artykuł 12

1. Państwa Strony niniejszego Paktu uznają prawo każdego do korzystania z najwyższego osiągalnego poziomu ochrony zdrowia fizycznego i psychicznego.

2. Kroki, jakie Państwa Strony niniejszego Paktu powinny podjąć dla osiągnięcia pełnego wykonania tego prawa, będą obejmowały środki konieczne do:

(...)

d) stworzenia warunków, które zapewniłyby wszystkim pomoc i opiekę lekarską na wypadek choroby.

MIĘDZYNARODOWY PAKT PRAW OBYWATELSKICH I POLITYCZNYCH

przyjęty i otwarty do podpisu, ratyfikacji i akcesji przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 19.12.1966 r., wszedł w życie dnia 23 marca 1976 r.

(Dz. U. z dnia 29 grudnia 1977 r., nr 38, poz. 167)

Artykuł 3

Państwa-Strony niniejszego Paktu zobowiązują się zapewnić mężczyznom i kobietom równe prawo do korzystania ze wszystkich praw obywatelskich i politycznych wymienionych w niniejszym Pakcie.

Artykuł 6

1. Każda istota ludzka ma przyrodzone prawo do życia. Prawo to powinno być chronione przez ustawę. Nikt nie może być samowolnie pozbawiony życia.

(...)

Artykuł 7

Nikt nie będzie poddawany torturom lub okrutnemu, nieludzkiemu albo poniżającemu traktowaniu lub karaniu. W szczególności nikt nie będzie poddawany, bez swej zgody swobodnie wyrażonej, doświadczeniom lekarskim lub naukowym.

Artykuł 8

1. Nie wolno nikogo trzymać w niewoli; niewolnictwo i handel niewolnikami, we wszystkich formach, są zakazane.

2. Nie wolno nikogo trzymać w poddaństwie.

3.a) Nie wolno nikogo zmuszać do pracy przymusowej lub obowiązkowej;

b) punkt a) niniejszego ustępu nie może być interpretowany jako zakazujący wykonywania ciężkiej pracy zgodnie z wyrokiem właściwego sądu w krajach, w których pozbawienie wolności połączone z ciężkimi robotami może być orzeczone jako kara za zbrodnie;

c) w rozumieniu niniejszego ustępu wyrażenie "praca przymusowa lub obowiązkowa" nie obejmuje:

I. wszelkiej pracy lub świadczeń nie wymienionych w punkcie b), a zwykle wymaganych od osób pozbawionych wolności na skutek prawomocnego orzeczenia sądu lub od osób w okresie warunkowego zwolnienia od takiego pozbawienia wolności;

II. wszelkich świadczeń o charakterze wojskowym, a w krajach uznających uchylanie się od służby wojskowej ze względów religijnych, wszelkich świadczeń na rzecz Państwa wymaganych przez ustawę od osób uchylających się;

III. wszelkich świadczeń wymaganych w przypadkach wyjątkowej sytuacji albo klęski zagrażającej życiu lub dobrobytowi społeczeństwa;

IV. wszelkiej pracy lub świadczeń

stanowiących część normalnych obowiązków obywatelskich.

Artykuł 9

1. Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego. Nikt nie może być samowolnie aresztowany lub zatrzymany. Nikt nie może być pozbawiony wolności inaczej, jak tylko na zasadach i w trybie ustalonym przez ustawę.

(...)

Artykuł 12

1. Każdy człowiek przebywający legalnie na terytorium jakiegokolwiek Państwa będzie miał prawo, w obrębie tego terytorium, do swobody poruszania się i wolności wyboru miejsca zamieszkania.

2. Każdy człowiek ma prawo opuścić jakikolwiek kraj, włączając w to swój własny.

(...)

4. Nikt nie może być samowolnie pozbawiony prawa wjazdu do swego własnego kraju.

Artykuł 17

1. Nikt nie może być narażony na samowolną lub bezprawną ingerencję w jego życie prywatne, rodzinne, dom czy korespondencję, ani też na bezprawne zamachy na jego cześć i dobre imię.

2. Każdy ma prawo do ochrony prawnej przed tego rodzaju ingerencjami i zamachami.

KONWENCJA W SPRAWIE LIKWIDACJI WSZELKICH FORM DYSKRYMINACJI KOBIET

przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 18 grudnia 1979 r. weszła w życie 3 września 1981.

(Dz. U. z dnia 2 kwietnia 1982 r., nr 10, poz. 71)

Artykuł 6

Państwa Strony podejmą wszelkie stosowne kroki, w tym również ustawodawcze, w celu położenia kresu wszelkim formom handlu kobietami oraz ciągłemu zyskowi z prostytucji kobiet.

Artykuł 11

1.Państwa Strony zobowiązują się do podjęcia wszelkich stosownych kroków w celu likwidacji dyskryminacji kobiet w dziedzinie zatrudnienia, zmierzających do zapewnienia im na zasadzie równości mężczyźni i kobiet takich samych praw, a w szczególności:

- a)prawa do pracy jako niezbywalnego prawa każdego człowieka,
- b)prawa do takich samych możliwości zatrudnienia, w tym również równych kryteriów doboru w zakresie zatrudnienia,
- c)prawa swobodnego wyboru zawodu i zatrudnienia, prawa do awansu, stałej pracy oraz wszelkich świadczeń i warunków pracy, prawa do kształcenia i dokształcania zawo-

dowego, w tym również do praktyk, doskonalenia zawodowego i stałego szkolenia, d)prawa do równego wynagradzania, w tym również do świadczeń oraz do równego traktowania za pracę tej samej wartości, jak również do równego traktowania w ocenie jakości pracy, (...)

Artykuł 12

1.Państwa Strony podejmą wszelkie stosowne kroki zmierzające do likwidacji dyskryminacji kobiet w dziedzinie opieki zdrowotnej w celu zapewnienia im, na zasadach równości z mężczyznami, dostępu do korzystania z usług służby zdrowia, w tym również usług związanych z panowaniem rodziny.

2.Niezależnie od postanowień ustępu 1 niniejszego artykułu Państwa Strony zapewnią kobietom w czasie ciąży i porodu oraz po porodzie odpowiednie usługi w razie potrzeby, jak również odpowiednie odżywianie w czasie ciąży i karmienia.

Artykuł 16

1.Państwa Strony podejmą wszelkie niezbędne kroki w celu likwidacji dyskryminacji kobiet we wszystkich sprawach wynikających z zawarcia małżeństwa i stosunków rodzinnych, a w szczególności zapewnią, na warunkach równości z mężczyznami:

- a)równe prawo zawierania małżeństwa,
- b)równe prawo swobodnego wybo-

ru małżonka i zawierania małżeństwa wyłącznie za własną swobodną i pełną zgodą,

(...)

e) równe prawa w zakresie swobodnego i świadomego decydowania o liczbie dzieci i odstępach czasu między ich narodzinami oraz w sprawach dostępu do informacji, poradnictwa i środków umożliwiających korzystanie z tego prawa,

(...)

ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 2 - BINGO Z PRAWAMI CZŁOWIEKA

<p>ROZSZYFRUJ SKRÓT "ONZ"</p>	<p>JAKIE PRAWO CZŁOWIEKA W SZCZEGÓLNY SPOSÓB DOTYCZY DZIECI</p>	<p>JAKA JEST SIOSTRZANA ORGANIZACJA CZERWONEGO KRZYŻA</p>
<p>JAKICH PRAW ODMAWIA SIĘ NIEKTÓRYM LUDZIOM W ICH KRAJACH</p>	<p>PRZYKŁAD "POLITYCZNEGO" PRAWA CZŁOWIEKA</p>	<p>JAKA ORGANIZACJA JEST RZECZNIKIEM PRAW CZŁOWIEKA</p>
<p>JAKIE PRAWA CZŁOWIEKA ŁAMIE HANDEL LUDŹMI (PODAJ DWA PRZYKŁADY)</p>	<p>JAKA SYTUACJA ŁAMIE PRAWO DO ŻYCIA</p>	<p>PRZYKŁAD "GOSPODARCZEGO" PRAWA CZŁOWIEKA</p>
<p>NASZE OBOWIĄZKI W ZAKRESIE PRAW CZŁOWIEKA</p>	<p>PODAJ DOWOLNY PRZYKŁAD DYSKRYMINACJI</p>	<p>JAKIE PRAWA CZŁOWIEKA, SĄ ŁAMANE W STOSUNKU DO KOBIET W NIEKTÓRYCH REJONACH LUB W NIEKTÓRYCH SYTUACJACH</p>

“ ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 3 - HISTORIE

HISTORIA DELII - ELEMENTY

Delia mieszkała w niewielkiej wiosce w Rumunii. Jej dobra koleżanka – Daniela wyemigrowała do Niemiec i była bardzo zadowolona. Kiedy przyjechała odwiedzić rodzinne strony była ubrana w same markowe ciuchy, a Delii dała w prezencie perfumy. Powiedziała, że może ją zabrać do Niemiec i załatwić jej pracę w kwaciarni.

Delia została uwolniona dzięki policyjnemu nalotowi.

Została zabrana do domu w którym ją zamknięto. Były tam też inne młode kobiety, ale nie mogły ze sobą rozmawiać. Mężczyzna powiedział Delii, że będzie pracować jako prostytutka. Kiedy odmówiła została zgwałcona i pobita.

Obiecała wszystko zorganizować – paszport, bilety i umowę o pracę. Delia zgodziła się jechać.

Kiedy przyjechały do Niemiec Daniela poprosiła, żeby Delia oddała jej paszport, powiedziała, że u niej będzie bezpieczniejszy.

W burdelu, gdzie ją trzymano wszystkie kobiety były bardzo źle traktowane, a jeśli któraś zaszła w ciążę, była zmuszana do jej usunięcia.

Następnie poszły na spotkanie z pewnym mężczyzną. Daniela dała mu paszport Delii i otrzymała od niego pieniądze. Delia zorientowała się, że coś jest nie tak i że jest w niebezpieczeństwie, jednak gdy próbowała uciekać, mężczyzna chwycił ją i powiedział, że ją zabije jeśli z nim nie pójdzie.

Czasami klienci skarżyli się, że Delia jest smutna i nie daje im rozrywki, wtedy kazano jej pić alkohol, żeby była wesoła.

HISTORIA DELII - SZABLON

Rekrutacja		Art.6 Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet
Transport		
		Art.12 Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych
Warunki podobne do niewolniczych		Art. 9 Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
		Art 16 (1) e Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet
		Art.12 Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych

HISTORIA DELII

Delia mieszkała w niewielkiej wiosce w Rumunii. Jej dobra koleżanka – Daniela wyemigrowała do Niemiec i była bardzo zadowolona. Kiedy przyjechała odwiedzić rodzinne strony była ubrana w same markowe ciuchy, a Delii dała w prezencie perfumy. Powiedziała, że może ją zabrać do Niemiec i załatwić jej pracę w kwiaciarni. Obiecała wszystko zorganizować – paszport, bilety i umowę o pracę. Delia zgodziła się jechać.

Kiedy przyjechały do Niemiec Daniela poprosiła, żeby Delia oddała jej paszport, powiedziała, że u niej będzie bezpieczniej.

Następnie poszły na spotkanie z pewnym mężczyzną. Daniela dała mu paszport Delii i otrzymała od niego pieniądze. Delia zorientowała się, że coś jest nie tak i że jest w niebezpieczeństwie, jednak gdy próbowała uciekać, mężczyzna chwycił ją i powiedział, że ją zabije jeśli z nim nie pójdzie.

Została zabrana do domu w którym ją zamknęto. Były tam też inne młode kobiety, ale nie mogły ze sobą rozmawiać. Mężczyzna powiedział Delii, że będzie pracować jako prostytutka. Kiedy odmówiła została zgwałcona i pobita. Musiała się zgodzić bo groził Delii śmiercią. W burdelu gdzie ją trzymano wszystkie kobiety były bardzo źle traktowane a jeśli któraś zaszła w ciążę, była zmuszana do jej usunięcia.

Czasami klienci skarżyli się, że Delia jest smutna i nie daje im rozrywki, wtedy kazano jej pić alkohol, żeby była wesoła.

Delia została uwolniona dzięki policyjnemu nalotowi.

HISTORIA RACHEL - ELEMENTY

Któregoś dnia jeden z klientów zorientował się, że Rachel musi oddawać wszystkie zarobione pieniądze. Anonimowo poinformował policję – aresztowano Madame. Rachel została uwolniona.

Rachel pochodzi z Benin City w Nigerii. Pewnego dnia na ulicy zaczepił ją nieznany mężczyzna i zapytał, czy nie chciałaby pojechać za granicę i zarabiać przy sprzedaży kosmetyków. Powiedział, że mogłaby zarobić naprawdę dużo pieniędzy. Rachel postanowiła przemyśleć tę propozycję i po kilku dniach zgodziła się wyjechać.

Ucieczka stała się jej jedynym marzeniem. Nie dbała o to, ile zarobi pieniędzy i czy, nie będzie miała kłopotów z policją.

Rachel była w szoku. Nie chciała pracować jako prostytutka. Inne dziewczęta powiedziały jej, że może być aresztowana przez policję, ponieważ wjechała do Włoch nielegalnie, ale będzie bezpieczna tak długo, jak długo będzie w tym burdelu. Obliczyły wspólnie, że powinna zarobić 120 euro dziennie, więc spłaci swoje długi w dwa i pół roku i jeszcze zaoszczędzi trochę pieniędzy.

Rachel zaczęła pracować na ulicy. Było to gorsze niż mogła to sobie wyobrazić.

Czasami klienci domagali się od niej seksu bez prezerwatywy.

Madame Agnes zaczęła obawiać się, że Rachel może iść na policję i ją oskarżyć. Zdecydowała, że dziewczyna będzie zamknięta i będzie mogła opuszczać burdel tylko wychodząc z klientem.

Kiedy pracowała na ulicy, Madame przeszukiwała jej pokój i czytała listy.

Kiedy dotarli do Włoch, została zabrana do domu, który okazał się burdelem. Od kobiety, która kazała mówić do siebie „Madame Agnes”, dowiedziała się, że jest winna 90 000 euro za podróż i powinna oddawać jej te pieniądze w ratach po 100 euro dziennie. Powinna także płacić jej 300 euro miesięcznie za pokój i wyżywienie oraz 200 euro za wynajęcie miejsca na ulicy, gdzie będzie oczekiwała na klientów.

HISTORIA RACHEL - TABELA

Rekrutacja		Art.6 - Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet
Transport		
Niewola za dług		
		Art. 9 - Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
		Art.12 - Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych

HISTORIA RACHEL⁸

Rachel pochodzi z Benin City w Nigerii. Pewnego dnia na ulicy zaczepił ją nieznany mężczyzna i zapytał, czy nie chciałaby pojechać za granicę i zarabiać przy sprzedaży kosmetyków. Powiedział, że mogłaby zarobić naprawdę dużo pieniędzy. Rachel postanowiła przemyśleć tę propozycję i po kilku dniach zgodziła się wyjechać.

Kiedy dotarli do Włoch, została zabrana do domu, który okazał się burdelem. Od kobiety, która kazała mówić do siebie „Madame Agnes”, dowiedziała się, że jest winna 90 000 euro za podróż i powinna oddawać jej te pieniądze w ratach po 100 euro dziennie. Powinna także płacić jej 300 euro miesięcznie za pokój i wyżywienie oraz 200 euro za wynajęcie miejsca na ulicy, gdzie będzie oczekiwała na klientów.

Rachel była w szoku. Nie chciała pracować jako prostytutka. Inne dziewczęta powiedziały jej, że może być aresztowana przez policję, ponieważ wjechała do Włoch nielegalnie, ale będzie bezpieczna tak długo, jak długo będzie w tym burdelu. Obliczyły wspólnie, że powinna zarobić 120 euro dziennie, więc spłaci swoje długi w dwa i pół roku i jeszcze zaoszczędzi trochę pieniędzy.

Rachel zaczęła pracować na ulicy. Było to gorsze niż mogła to sobie wyobrazić. Czasami klienci domagali się od niej seksu bez prezerwatywy. Ucieczka stała się jej jedynym marzeniem. Nie dbała o to, ile zarobi pieniędzy i czy, nie będzie miała kłopotów z policją.

Madame Agnes zaczęła obawiać się, że Rachel może iść na policję i ją oskarżyć. Zdecydowała, że dziewczyna będzie zamknięta i będzie mogła opuszczać burdel tylko wychodząc z klientem. Kiedy pracowała na ulicy, Madame przeszukiwała jej pokój i czytała listy.

Któregoś dnia jeden z klientów zorientował się, że Rachel musi oddawać wszystkie zarobione pieniądze. Anonimowo poinformował policję – aresztowano Madame. Rachel została uwolniona.

8 - Źródło: *WOCON and the Advocacy Project, On the Record: Dziewczęta na sprzedaż. Skandal handlu ludźmi w Nigerii, Lagos 2000.*

HISTORIA LUI – ELEMENTY

W ciągu dnia otrzymywały tylko dwa posiłki. Noce spędzały śpiąc na podłodze w hali fabrycznej.

Matka zdecydowała się posłać syna do Bangkoku, uważała, że jest wystarczająco duży, aby samemu o siebie zadbać i zarabiać, pomagając w ten sposób rodzinie.

Jai zaproponował, że zapłaci za podróż Luiego i sam zawiezie go do miasta. W Bangkoku sprzedał go do fabryki.

Lui ma 13 lat. Jego rodzina była zbyt biedna, aby posyłać chłopca do szkoły, by mógł się dalej uczyć. Sąsiad – Jai – powiedział matce Luiego, że chłopiec mógłby zarabiać dużo pieniędzy pracując w fabryce w Bangkoku.

Większość robotników w fabryce to były dzieci między 12 a 15 rokiem życia. Pracowały od 6 rano do 10 wieczorem.

Tylko w niedzielę wolno im było opuścić fabrykę, aby w pobliskim sklepiku kupić najpotrzebniejsze rzeczy – mydło czy pastę do zębów. Cały czas pod nadzorem.

Którejś niedzieli jedna z dziewczynek uciekła i pobiegła na policję. Wszystkie dzieci zostały uwolnione.

Cały czas dzieci były nadzorowane przez właścicieli. Jeśli któreś z nich złamało zasady było bite.

Nie wolno im było bawić się, śmiać ani rozmawiać między sobą.

HISTORIA LUI – SZABLON

Rekrutacja		
Transport		Art. 35 Konwencja o prawach dziecka
Praktyki niewolnicze		Art.32 Konwencja o prawach dziecka
		Art.11 - Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych
		Art.31 Konwencja o prawach dziecka
		Art.19 Konwencja o prawach dziecka
		Art. 9 - Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych

HISTORIA LUI

Lui ma 13 lat. Jego rodzina była zbyt biedna, aby posyłać chłopca do szkoły, by mógł się dalej uczyć.

Sąsiad - Jai powiedział matce Luiego, że chłopiec mógłby zarabiać dużo pieniędzy pracując w fabryce w Bangkoku. Matka zdecydowała się posłać syna do Bangkoku, uważała, że jest wystarczająco duży, aby samemu o siebie zadbać i zarabiać, pomagając w ten sposób rodzinie. Jai zaproponował, że zapłaci za podróż Luiego i sam zawiezie go do miasta. W Bangkoku sprzedał go do fabryki.

Większość robotników w fabryce to były dzieci między 12 a 15 rokiem życia. Pracowały od 6 rano do 10 wieczorem. W ciągu dnia otrzymywały tylko dwa posiłki. Noce spędzały śpiąc na podłodze w hali fabrycznej. Nie wolno im było bawić się, śmiać ani rozmawiać między sobą. Cały czas dzieci były nadzorowane przez właścicieli. Jeśli któreś z nich złamało zasady było bite.

Tylko w niedzielę wolno im było opuścić fabrykę, aby w pobliskim sklepiku kupić najpotrzebniejsze rzeczy – mydło czy pastę do zębów. Cały czas pod nadzorem.

Którejś niedzieli jedna z dziewczynek uciekła i pobiegła na policję. Wszystkie dzieci zostały uwolnione.

HISTORIA MARIII – ELEMENTY

Gdy była chora także musiała pracować. Robert odmówił zawiezienia jej do lekarza - powiedział że to jest za drogie. Oczywiście nie miała obiecanego ubezpieczenia zdrowotnego

Zaoferował jej pracę w swoim domu w Stanach . Obiecał jej że będzie zarabiała 320 dolarów miesięcznie, dostanie ubezpieczenie zdrowotne a także będzie miała czas na podróżowanie i studia. Maria bardzo chciała pojechać.

Maria urodziła się w Boliwii. Od 7 roku życia pracowała jako pomoc domowa. Kiedy miała 29 lat spotkała Amerykanina - Roberta.

W Nowym Jorku Maria zorientowała się że została oszukana. Robert zmuszał je do pracy 6 dni w tygodniu po 12 a czasem 16 godzin dziennie.

Zabrał jej paszport i zabronił opuszczać dom.

W końcu Marii udało się uciec i uzyskać pomoc od życzliwego sąsiada który ją zauważył.

Robert zorganizował jej paszport, i wizę. Zapłacił też za bilet.

Kiedy przypaliła jedzenie lub coś stłukła albo uszkodziła musiała na kolanach błagać o przebaczenie.

HISTORIA MARIII – SZABLON

Rekrutacja		
Transport		
Warunki podobne do niewolniczych		Art. 7 Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych
		Art. 12 Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
		Art. 7 Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
		Art. 12 (d) Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych

HISTORIA MARI

Maria urodziła się w Boliwii. Od 7 roku życia pracowała jako pomoc domowa. Kiedy miała 29 lat spotkała Amerykanina - Roberta. Zaoferował jej pracę w swoim domu w Stanach. Obiecał jej że będzie zarabiała 320 dolarów miesięcznie, zostanie ubezpieczenie zdrowotne a także będzie miała czas na podróżowanie i studia. Maria bardzo chciała pojechać. Robert zorganizował jej paszport i wizę. Zapłacił też za bilet.

W Nowym Jorku Maria zorientowała się że została oszukana.

Robert zmuszał ją do pracy 6 dni w tygodniu po 12 a czasem 16 godzin dziennie. Zabrał jej paszport i zabronił opuszczać dom. Kiedy przypaliła jedzenie lub coś stłukła albo uszkodziła musiała na kolanach błagać o przebaczenie. `Gdy była chora także musiała pracować. Robert odmówił zawiezienia jej do lekarza - powiedział że to jest za drogie. Oczywiście nie miała obiecane ubezpieczenia zdrowotnego. W końcu Marii udało się uciec i uzyskać pomoc od życzliwego sąsiada który ją zauważył.

HISTORIA WERONIKI - ELEMENTY

To była długa podróż. Często zatrzymywali się i imprezowali. Weronika nigdy przedtem nie piła alkoholu ani nie brała narkotyków, często traciła świadomość i nie pamiętała co robiła, ale była zakochana i chciała być wolna.

Nigdy nie dostawała pieniędzy.

Na szczęście rodzice cały czas poszukiwali Weroniki. Pewnego dnia do „studia” wkroczyła policja i dziewczyna mogła wrócić do domu.

Weronika odmówiła, ale Sebastian pokazał jej zdjęcia które robił na imprezach i powiedział, że wyśle je do jej rodziców jeśli się nie zgodzi. Zdjęcia były okropne i Weronika bała się, co będzie jeśli rodzice je zobaczą.

Szesnastoletnia Weronika była bywalczynią dyskoteki w rodzinnym Kaliszu. Pewnego razu spotkała tam chłopaka - Sebastiana. Był bardzo przystojny i miły, przedstawił ją swoim znajomym - powiedział, że niedługo wyjeżdża do Londynu. To było coś! Weronika była gotowa jechać z nim i zaszałeć po raz pierwszy w życiu. Ponieważ nie była pełnoletnia, Sebastian - zorganizował jej paszport. Teraz Weronika miała 20 lat i mogła jechać. Wyruszyli samochodem.

Od czasu do czasu mogła zadzwonić do Polski, ale tylko wtedy, kiedy w pobliżu był Krzysiek i słuchał co mówi.

Zaczęła pracować jako aktorka porno. Bardzo się wstydziła.

Wreszcie przybyli do Sheffield i spotkali się z kolegami Sebastiana - Polakiem Krzyśkiem i Hindusem Rahulem, którzy zajmowali się kręceniem filmów pornograficznych. Sebastian powiedział, że pracując dla nich zarobi dużo pieniędzy.

HISTORIA WERONIKI - SZABLON

Rekrutacja		Art 35 Konwencja o prawach dziecka
Transport		
Praktyki podobne do niewolniczych		
		Art 16 Konwencja o prawach dziecka
		Art 34 Konwencja o prawach dziecka
		Art 32 Konwencja o prawach dziecka
		Art. 17 Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych

HISTORIA WERONIKI⁹

Szesnastoletnia Weronika była bywalczynią dyskoteki w rodzinnym Kaliszu. Pewnego razu spotkała tam chłopaka - Sebastiana. Był bardzo przystojny i miły, przedstawił ją swoim znajomym - powiedział, że niedługo wyjeżdża do Londynu. To było coś! Weronika była gotowa jechać z nim i zaszczać po raz pierwszy w życiu. Ponieważ nie była pełnoletnia, Sebastian - zorganizował jej paszport. Teraz Weronika miała 20 lat i mogła jechać. Wyruszyli samochodem. To była długa podróż. Często zatrzymywali się i imprezowali. Weronika nigdy przedtem nie piła alkoholu ani nie brała narkotyków, często traciła świadomość i nie pamiętała co robiła, ale była zakochana i chciała być wolna. Wreszcie przybyli do Sheffield i spotkali się z kolegami Sebastiana - Polakiem Krzyskiem i Hindusem Rahulem, którzy zajmowali się kręceniem filmów pornograficznych. Sebastian powiedział, że pracując dla nich zarobi dużo pieniędzy. Weronika odmówiła, ale Sebastian pokazał jej zdjęcia które robił na imprezach i powiedział, że wyśle je do jej rodziców jeśli się nie zgodzi. Zdjęcia były okropne i Weronika bała się, co będzie jeśli rodzice je zobaczą. Zaczęła pracować jako aktorka porno. Bardzo się wstydziła. Nigdy nie dostawała pieniędzy. Od czasu do czasu mogła zadzwonić do Polski, ale tylko wtedy, kiedy w pobliżu był Krzysiek i słuchał co mówi. Na szczęście rodzice cały czas poszukiwali Weroniki. Pewnego dnia do „studia” wkroczyła policja i dziewczyna mogła wrócić do domu.

9 - Na podstawie autentycznej historii, wrzesień 2004, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/4287432.stm>

ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 4 - OSKARŻENIE

.....

Imię i nazwisko oskarżonego

Oskarżony jest

O popełnienie Przepęstwa handlu ludźmi

W stosunku do

Imię i nazwisko ofary

Oskarżony popełnił następnęce przestępnęstwo

(co zrobił).....

.....
.....
.....

Posługując się (jakich metod użył).....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

W celu (co chciał zyskać).....

.....
.....
.....

Żądam następnęcej kary.....

.....

“ ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 5 - DEFINICJA

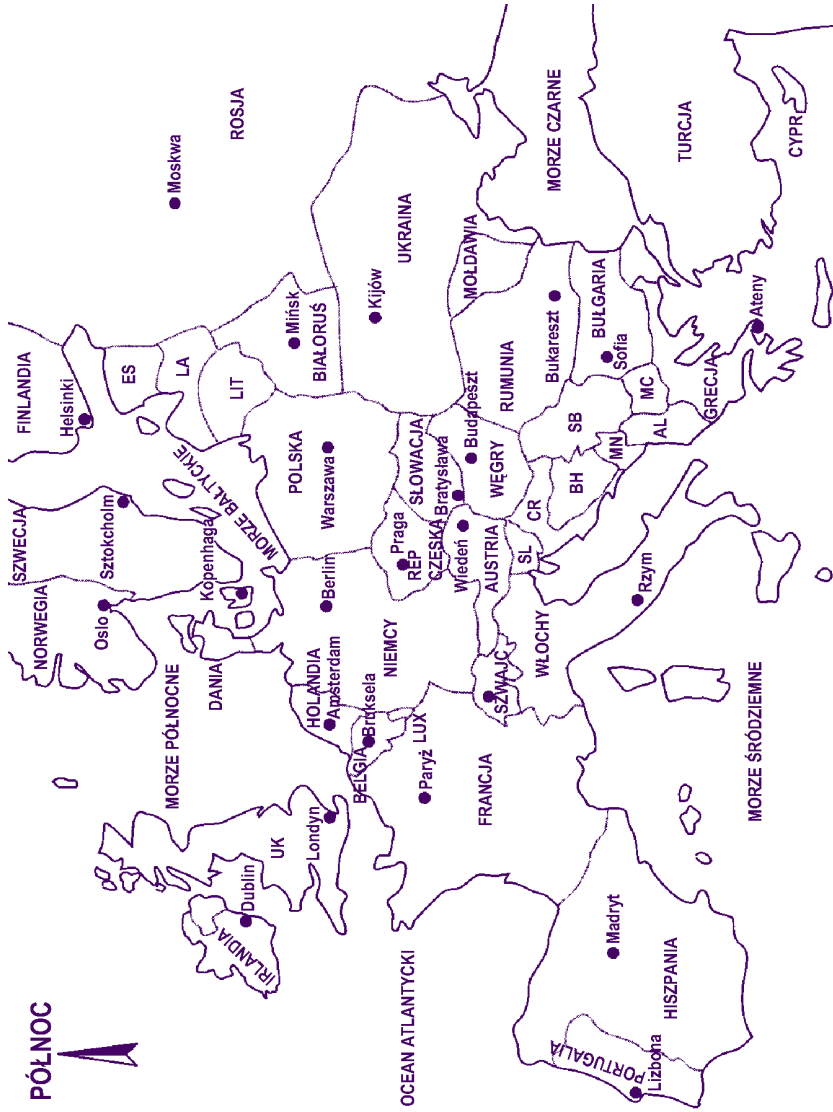
(a) "Handel ludźmi" oznacza werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób, z zastosowaniem gróźb lub użyciem siły, lub też z wykorzystaniem innej formy przymusu, uprowadzenia, oszustwa, wprowadzenia w błąd, nadużycia władzy lub wykorzystania słabości, wręczenia lub przyjęcia płatności lub korzyści dla uzyskania zgody osoby mającej kontrolę nad inną osobą, w celu wykorzystania. Wykorzystanie obejmuje, jako minimum, wykorzystywanie prostytutki innych osób, lub inne formy wykorzystania seksualnego, pracę lub usługi o charakterze przymusowym, niewolnictwo lub praktyki podobne do niewolnictwa, zniewolenie, albo usunięcie organów;

(b) zgoda ofiary handlu ludźmi na zamierzone wykorzystanie określone w punkcie (a) niniejszego artykułu nie ma znaczenia, jeżeli posłużono się którąkolwiek z metod wymienionych w punkcie (a);

(c) werbowanie, transport, przekazanie, przechowywanie lub przyjęcie dziecka celem jego wykorzystania uznawane jest za "handel ludźmi" nawet wówczas, gdy nie obejmuje żadnej z metod wymienionych w punkcie (a) niniejszego artykułu;

(d) "dziecko" oznacza osobę, która nie ukończyła osiemnastego roku życia.

ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 6 - SKĄD POCHODZĄ, DOKĄD JADĄ

ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 7 - JADĘ!

SCENA 1

Kuchnia: **Pan Kowalski** przygotowuje herbatę.

Jego córka **Ola Kowalska** (lat 17) właśnie wróciła do domu. Wpada do kuchni szalenie podekscytowana i pokazuje następujące ogłoszenie:

**Interesuje Cię modeling?
Poszukujemy młodych seksownych kobiet.
Pokazy na żywo, pozowanie do zdjęć.
Zarobki: 3000 euro miesięcznie.
Pokrywamy koszty podróży!**

starship@surprise.com

Pan Kowalski martwi się. Nie chce, żeby jego córka pracowała jako modelka.

SCENA 2

Inne możliwe osoby dramatu:

Matka Oli

Najlepsza przyjaciółka Oli

Chłopak Oli

Sąsiedzi

Siostra Oli

Brat Oli

Zakończenie otwarte – szczęśliwe? Nieszczęśliwe?
TO ZALEŻY OD WAS

“ ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 8 - KARTY PRZEZNACZENIA

<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: brak Wykształcenie: podstawowe Inne: robotnik sezonowy--</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: czarny Wyznanie: brak Wykształcenie: wyższe Inne: znajomość 3 języków obcych+++</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: brak Wykształcenie: średnie Inne: bezrobotny---</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: czarny Wyznanie: chrześcijanka Wykształcenie: podstawowe Inne: znana sportsmenka+++</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: czarny Wyznanie: chrześcijanka Wykształcenie: podstawowe Inne: stara się o azyl---</p>
<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: brak Wykształcenie: wyższe Inne: należy do mniejszości narodowej--</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: biały Wyznanie: brak Wykształcenie: podstawowe Inne: ma obywatelstwo kraju, w którym mieszka+</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: muzulmanin Wykształcenie: wyższe Inne: Język kraju, w którym mieszka, nie jest jego ojczystym językiem--</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: czarny Wyznanie: muzulmanka Wykształcenie: podstawowe Inne: bezrobotna---</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanka Wykształcenie: wyższe Inne: lesbijka---</p>
<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: średnie Inne: stara się o azyl---</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: biały Wyznanie: muzulmanka Wykształcenie: tak Inne: znajomość 2 języków obcych++</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: podstawowe Inne: niepełnosprawny---</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: biały Wyznanie: moźeszowe Wykształcenie: średnie Inne: znajomość 2 języków obcych++</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: czarny Wyznanie: brak Wykształcenie: średnie Inne: ma obywatelstwo kraju, w którym mieszka+</p>

<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: muzulmaman Wykształcenie: podstawowe Inne: ma bogatych rodziców+++</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: wyższe Inne: mieszka na wsi-</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: wyższe Inne: mieszka w dużym mieście++</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: brak Wykształcenie: średnie Inne: zna 1 obcy język +</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: czarny Wyznanie: muzulmanka Wykształcenie: średnie Inne: należy do mniejszości narodowej--</p>
<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: wyższe Inne: mieszka na wsi-</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: brak Wykształcenie: średnie Inne: zna 2 języki obce ++</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: wyższe Inne: mieszka w dużym mieście++</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanka Wykształcenie: średnie Inne: znana artystka +++</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanka Wykształcenie: pod- stawowe Inne: mieszka na wsi-</p>
<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: średnie Inne: ma własne mieszkanie++</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: wyższe Inne: znajomość 3 języków obcych+++</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanin Wykształcenie: średnie Inne: ma zaburzenia psychiczne---</p>	<p>Płeć: mężczyzna Kolor skóry: biały Wyznanie: brak Wykształcenie: średnie Inne: gej---</p>	<p>Płeć: kobieta Kolor skóry: biały Wyznanie: chrześcijanka Wykształcenie: średnie Inne: mieszka na wsi-</p>

ARKUSZ ĆWICZEŃ NR 9 - KATALOG STRATEGII - MOWA WYBORCZA

Mowa wyborcza

.....”

Nasza partia.....(wpisz jej nazwę) popiera prawa człowieka!
Naszą ambicją jest efektywne zwalczanie handlu ludźmi. Wszyscy wiemy, że nasza ojczyzna jest☒

(krajem pochodzenia/ krajem docelowym/ krajem tranzytu) dla ofiar handlu.

.....☒

Dlatego musimy podjąć działania na rzecz ochrony ofiar! Jeśli zostaniemy wybrani, zamierzamy podjąć następujące kroki

.....
.....
.....
.....

.....☒

Sprawcy handlu powinni wiedzieć, że.....

.....
.....

Na granicach.....

.....
.....

Konieczne jest.....

.....
.....

Mężczyźni, którzy płacą za usługi seksualne.....

.....
.....

Prostytutki powinny.....
.....
.....
.....

Aby ochronić młodych ludzi przed niebezpiecznymi handlarzami ludźmi powinniśmy.....
.....
.....
.....

Zamierzamy podnieść w społeczeństwie świadomość na temat handlu ludźmi, w tym celu..
.....
.....
.....

Dlatego.....
.....
.....

Dziękuję!

Wydrukowane przez:
Eurooffset - Maerne di Martellago (VE)
w maju 2007

